

5 april 2012

Tjalling van der Goot en anderen over wantrouwen en wraak

TEGENOVER HET POPULISME

Kamerlid en ex-advocaat Koşer Kaya over verbetering ontslagrecht » Hoornse taart: motieven en locaties van het gifmengen »
Eén getuige is géén getuige. Toch?

Sdu UITGEVERS

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Feiten & cijfers spreken voor zich

Toen M-verzekeringen vijf jaar geleden werd gelanceerd, leken de offertes voor velen van u te mooi om waar te zijn. Inmiddels is wel duidelijk dat M-verzekeringen niet alleen een scherpe premie biedt, maar dat haar producten ontwikkeld zijn met kwaliteit als uitgangspunt. De goede kennis van de markt en een krachtige inkoop resulteren in onze scherpe premies.

De ruime ervaring en professionaliteit heeft voor veel collega's van u de doorslag gegeven om hun financiële belangen aan ons toe te vertrouwen. Dit specialisme en kennis van uw beroeps-groep loont dus voor u en voor ons. Graag maken wij ook voor u een persoonlijke vergelijking gebaseerd op cijfers en feiten.

M-VERZEKERINGEN
EXCLUSIEF VOOR ADVOCATEN, NOTARISSEN EN GERECHTSDEURWAARDERS

Ringbaan West 240 • Tilburg • T 013 594 28 28 • m@mutsaerts.nl • www.m-verzekeringen.nl

25

Meer dan 25 procent van de top 50 advocatuur is relatie

De meest uitgebreide basisdekking beroepsaansprakelijkheid

100%

100% uitloop, 100% inloopdekking

1.000

Meer dan 1.000 M-AOVs in 5 jaar tijd

30

30 tot 70 procent korting over de looptijd (afhankelijk van uw aanvangsleeftijd) op uw AOV

€	€	€	€
€	€	€	€
€	€	€	€
€	€	€	€
€	€	€	€

80.000

De gemiddeld behaalde besparing voor een AOV is 80.000 euro over de looptijd

1

onze overlijdensrisicoverzekering is op basis van éénjarige risicopremies. zo wordt u niet geconfronteerd met een hoog gelijkblijvend premietarief

Omslagartikel

16

Tegen de stroom in

Haatmails, bedreigingen, schofferingen en onbegrip: advocaten ondervinden de gevolgen van een populistisch rechtsklimaat. Tjalling van der Goot en anderen over wraak en wantrouwen.

Strafrecht

22

Risico's van gifmengen

Wat is er na een eeuw over van de Hoornse taart? Een verhaal over achtergronden, locaties en motieven van dit mijlpaalarrest over voorwaardelijk opzet.

Toezicht

32

Crisis bedreigt onafhankelijkheid

Nu in diverse Europese landen de balie wordt hervormd ter bevordering van economische groei, staat de onafhankelijkheid ook buiten Nederland onder druk.

Actualiteiten

- 3 De deken: Uurloon of U-bocht?
- 5 Column Harry Veenendaal
- 7 Pestman in Cambodja
- 9 Actie voor schrapping klachtvereiste bij schending beroepsgeheim
- 10 Site voor gratis inloopspreekuren van advocaten
- 11 Eenpitters in meerderheid

- 13 Voormalige aanklager Gabriel Bach: 'Eichmann was een instinctieve moordenaar'

Reacties

- 14 Absurde boetes voor asieladvocaten
- 14 Ben ik in beeld?
- 15 Ondernemen aan de onderkant

Arbeidsrecht

- 28 Voormalig advocaat en D66-Kamerlid Koşer Kaya over haar wetsvoorstel ter verbetering ontslagrecht

Even oprissen

- 34 Eén getuige is géén getuige. Toch?

Opinie

- 35 Positie huurder bij renovatie bedrijfsruimte: wetsvoorstel in discussie

Kantoorartikelen

- 38 De Google onder digitaal bewijsleveranciers
- 39 Het lucide kantoor

Transfers

- 41 Wie, wat, waar?

Uitspraken

- 43 Van de tuchtrechter

Colofon

92e jaargang
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve Van de deken, Berichten van de Orde en Tuchtrect

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. J.T.C. Leliveld
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen

Eindredactie
Linus Hesselink

Site en mail
www.advocatenblad.nl
redactie@advocatenorde.nl

Redactionele bijdragen
Mailen naar:
l.hesselink@sdu.nl
Informatie: Linus Hesselink,
070-335 35 74, 070-378 98 36
Het schrijven van redactionele bijdragen, max. 2000 woorden, levert per 500 woorden 1 opleidingspunt op.

Sdu Uitgevers
Gert Jan Schinkel (uitgever)
Sandra Kroon (directeur BU Legal & Tax)

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Journalistieke redactie
Sabine Droogleeve Fortuyn,
Linus Hesselink, Hedy Jak
en Mark Maathuis

Medewerkers
Lex van Almelo, Maarten Bakker, Patrick van Ijendoorn, Michel Knappen, Tatiana Scheltema en Trudeke Sillevius Smitt

Vormgeving
Dimdim, Den Haag

Correctie
Sandra Braakmann
Carlijn Urlings

Citeerwijze
Adv.bl. 2012-1, p.

Druk
Senefelder Misset,
Doetinchem

Advertenties
www.bereikdejurist.nl
Advertentie.juridisch@sdu.nl
Brigitte de Jong & Angela Bruins, Media Adviseurs,
tel. 070-3780562.
Inzendtermijn:
afl. 6: 13 april 2012
afl. 7: 4 mei 2012

Abonnementen
Adreswijzigingen van advocaten:
adres@advocatenorde.nl

Niet-leden betalen
€ 215 per jaarabonnement (excl. btw en incl. verzenden en administratiekosten).
Studenten betalen € 107,50. Een jaarband kost € 39,95 (excl. btw en verzendkosten).
Losse nummers: € 30 (excl. btw en verzendkosten).
Adreswijzigingen:
Sdu Uitgevers klantenservice, telefoon 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service.

Omslagillustratie:
Dimitry de Bruin,
foto: Ronald Brokke

HO
PRINT

Nederlandse
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Van de redactie

Toontje lager, toontje hoger

‘Nederland is een wraakzuchtig land geworden,’ zegt rechtsfilosoof Wouter Veraart in onze excursie door het rechtsklimaat. En de Amsterdamse zedenzaak heeft de gemoederen helemaal beroerd: ‘Iedereen heeft recht op een goede verdediging, minus één. En dat is Robert M,’ aldus strafrechtadvocaat Tjalling van der Goot. ‘Ik heb het idee dat ik zelf in het beklagenbankje zit.’

Er is teveel wraakzucht. Moeten we soms meer vergeven? Doceert Veraart niet aan de Vrije Universiteit? Nou, misschien zijn er ook niet-godsdiensstige redenen om het wat rustiger aan te doen. ‘Strafrecht dat zegt dat je heel erg en heel lang boos moet zijn, schiet zijn doel voorbij in een samenleving waar we ook de mogelijkheid moeten hebben elkaar te ontslaan van datgene wat we gedaan hebben.’

Nu had een eeuw geleden gifmenger Johannes Beek, van de Hoornse Taart, het ook niet makkelijk. Als hij gearresteerd in Hoorn de trein uitstapt, ‘staat er een boze mensenmassa voor het station te wachten. Meer dan 100 fietsers rijden vervolgens met het rijtuig mee. De politie weet te voorkomen dat toeschouwers Beek te lijf gaan.’ Zijn we in honderd jaar dan toch beschaafder geworden? Of roepen we nu alleen lekker veilig op internet om wraak? Dat er actie wordt gevoerd om de kring van aangiftegevers bij het klachtdelict ‘schending van het beroepsgeheim’ uit te breiden, doet niet veel goeds vermoeden.

Vergeleken met Europese landen waarin met een beroep op de crisis de onafhankelijkheid van de balie dreigt te worden beperkt, doen wij het misschien toch nog relatief goed. De regering wil het toezicht op de balie althans niet vanwege de economie verscherpen. Maar waarom dan wel? Dat die elite, dure vrije jongens nu eindelijk eens een toontje lager gaan zingen? Zou het dan toch wraakzucht zijn?

Hou je mond

Strafrechtadvocaat Tjalling van der Goot las wat *de Telegraaf* schreef over Robert M.: ‘in een hoofdredactioneel commentaar: “de rechtsstaat (is) ermee gediend dat uitschot van dit niveau levenslang uit het publieke domein wordt geweerd”. Met andere woorden: advocaten, hou je mond, je mag hier je werk niet doen.’ Van der Goot en andere strafrechtadvocaten, en een rechtsfilo-

Tjalling van der Goot

soof en een rechter, komen verderop in dit nummer aan het woord over hoe het is om te werken in een klimaat van wantrouwen en wraak, waar populistische tendensen worden omgezet in beleid.

Geen gedifferentieerde griffierechten voor e-Court

‘Wij zijn een van de weinige organisaties die ook hogere griffierechten willen betalen. Maar het gaat misschien iets te snel voor het ministerie van Veiligheid & Justitie,’ zegt Henriette Nakad over de weigering om de griffierechten aan te passen voor e-Court. Het online arbitrage-instituut moet nu 114 euro griffierechten betalen voor elke keer dat de rechter verlof verleent om een arbitraal vonnis ten uitvoer te leggen. Voor incassozaken met een belang van minder dan 500 euro, die

op dit moment vaak niet eens voor de kantonrechter komen, is dat een hoog bedrag. E-Court is bereid voor complexe zaken met een groter belang hogere griffierechten te betalen dan de 114 euro. Maar minister Opstelten heeft laten weten dat differentiatie ‘niet past binnen het wettelijk stelsel’. Eén arbitraal vonnis voor een reeks gelijklopende zaken is toegestaan, maar verlaagt de griffierechten niet, zo heeft de rechtbank onlangs gezegd.

Citaat

‘Een zwaardere en repressievere aanpak leidt eerder tot meer dan tot minder recidive.’

De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming op 28 maart in zijn advies over het wetsvoorstel adolescentenstrafrecht.

Rechters onder glazen plafond

Bij de rechtbanken was in 2010 gemiddeld 55 procent van de rechters vrouw. Naarmate de instantie hoger wordt, daalt het aantal vrouwen. Bij de gerechtshoven is het percentage nog maar 40 procent gemiddeld. Volgens onze eigen telling zijn 6 van de 41 raadsheren bij de Hoge Raad vrouw, dus een kleine 15 procent. Onder advocaten- en (plaatsvervangend) procureurs-generaal is het percentage 20 (5 op 25). In België bedraagt het aantal vrouwelijke raadsheren bij het Hof van Cassatie ook een kleine 15 procent, zo blijkt uit cijfers van een Vlaams parlements lid.

Wat doe je eraan? In zijn afscheidsrede pleitte hoogleraar metajuridica Ben Sloot onlangs voor een quotum: bij de verschillende lagen van de rechterlijke macht zou het percentage mannen c.q. vrouwen nooit onder de 40 procent mogen vallen. 'De consequentie van deze flexibele quota zou kunnen zijn dat op termijn de aanwas van vrouwelijke (lagere) rechters wordt beperkt.'

HR beschermt zzp'er

De opdrachtgever is in beginsel aansprakelijk voor schade die een zzp'er lijdt bij een bedrijfsongeval. Dit heeft de Hoge Raad op 23 maart beslist (LJN: BVo616). In het *Advocatenblad* van 2 februari werd nog alleen lagere rechtspraak genoemd waarin een dergelijke aansprakelijkheid werd erkend. Vereiste voor aansprakelijkheid is wel dat het werk van de zzp'er valt onder de bedrijfsuitoefening van de opdrachtgever.

Van de deken

Uurloon of U-bocht?

Jan Loorbach

In het vorige nummer van het *Advocatenblad* (15 maart) is in een artikel over procesfinanciering uitgebreid aandacht besteed aan een geval waarin een procederende partij twee contractrelaties had: één 'gewone' opdracht aan zijn advocaat, op de keurige basis van een uurtarief, en één met een derde partij die de kosten van die advocaat voor zijn rekening nam, in ruil voor 40% van de opbrengst van de procedure en in ruil voor het risico de procedure te verliezen, natuurlijk. Technisch was het nog een beetje anders omdat de procesfinancierende partij de vordering waarover werd geprocedeerd aan zich had laten cederen. Maar dat is van minder belang voor waar het me hier om gaat: de betrokken advocaat heeft zijn werkzaamheden uitgevoerd en gedeclareerd volgens een overeengekomen uurtarief en is zelf verre gebleven van een *no cure no pay*-afpraak. Dat is gedragsrechtelijk correct.

Het concrete geval werd vertroebeld doordat de advocaat en de procesfinancier nu niet bepaald 'at arms' length waren terwijl het ook de vraag is of de advocaat zijn cliënt, toen deze door gewijzigde persoonlijke omstandigheden niet meer zelf kon betalen, voldoende had voorgelicht over de mogelijkheden om kosteloos te procederen en/of de advocatenkosten te verhalen op de wederpartij gelet op het vaststaan van de aansprakelijkheid in deze letselschadezaak.

Maar de boodschap is ontdaan van de complicaties toch gewoon deze: een advocaat bevindt zich niet in troebel en

verboden *no cure no pay*-vaarwater zolang zijn eigen opdrachtrelatie met zijn cliënt dergelijke elementen niet kent. Als zijn cliënt in een relatie waar de advocaat buiten staat voorziet in middelen om zijn advocaat te kunnen betalen, raakt dat de advocaat dus niet. De flat-screen naar de lommerd, het tafelzilver op Marktplaats.nl, de boot verkopen, 40% van de vordering in ruil voor procesfinanciering – dat leidt allemaal tot cash die de advocaat best mag aannemen.

Niettemin verandert er niets aan de eigen verantwoordelijkheden van de advocaat in zijn cliëntrelatie: geen 'eigen' *no cure no pay*-arrangement, en goede voorlichting met schriftelijke vastlegging over eventuele mogelijkheden om van gefinancierde rechtshulp gebruik te maken of om na het vaststaan van aansprakelijkheid de rechtsbijstandskosten op de wederpartij te verhalen.

Ondertussen is dit wel een voorval dat de Orde prikkelt toch weer werk te maken van het reguleren van resultaatgerelateerd belonen. Klanten moeten toch door een daarop gericht verbod niet in hun rechtsbijstandskeuze beperkt worden! In deze zaak was het openingsbod van de verzekeraar 8.800 euro en het door de advocaat behaalde eindresultaat ongeveer 750.000 euro. Dat is ruim tachtig maal het openingsbod. Dat roept diverse gedachten bij mij op. De tweede betreft de (pre)processuele houding van de verzekeraar, maar de eerste het daarvoor bevestigde belang van een kundig en volhardend advocaat.

Nieuwe cassatiebalie met oude leden

Nu de Eerste Kamer half maart het Wetsvoorstel versterking cassatierecht-spraak heeft aangenomen (zonder stemming), kunnen per 1 juli aanstaande alle Nederlandse advocaten, en niet alleen de Haagse, civiele cassatiezaken doen. Ze moeten dan wel voldoen aan enkele vakbekwaamheidseisen, mede op grond van de verordening van de Orde die per 1 juli in werking treedt.

Hebben zich al veel nieuwe cassatie-advocaten gemeld? Hoogleraar cassatie- en procesrecht Bart Groen is lid van de desbetreffende examencommissie van de Orde: 'Ze hebben zich nog niet kun-

nen melden, want de verordening is nog niet in werking getreden. De Orde zal binnenkort laten weten waar belangstellenden zich kunnen melden. Er geldt overigens een overgangsregeling voor advocaten die al veel ervaring hebben met cassatie. Zij hebben een paar jaar de tijd om te laten zien dat ze ook aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen voldoen.'

Maar honderden nieuwe advocaten die de proeve van bekwaamheid willen afleggen om per juli aan de slag te kunnen? Groen heeft er niet van gehoord: 'Ik verwacht niet dat die er zullen zijn.'

Foto: Jiri Biller

Werkgevers tegen uitbreiding bevoegdheden Ondernemingskamer

Het kabinet wil de bevoegdheden van de Ondernemingskamer van het Amsterdamse gerechtshof uitbreiden. VNO-NCW heeft de Tweede Kamer geschreven dat het daarmee voor kritische aandeelhouders of ondernemingsraden te makkelijk wordt om een onderzoek naar het beleid van een ondernemingsbestuur af te dwingen. De werkgeversorganisatie vindt dat de drempel voor toewijzing van een enquêteverzoek nu al laag ligt. Ze wilde dat de gronden waarop zo'n verzoek kan worden ingewilligd nader zou worden 'ingekaderd' in wet-

Foto: Shutterstock

geving. Klagers zouden hun verzoeken nauwkeuriger moeten onderbouwen. De wetswijziging van het kabinet verruimt

echter de gronden voor inwilliging van een enquêteverzoek. Criticasters van een onderneming kunnen daardoor bij de Ondernemingskamer 'volstaan met algemene stellingen en klachten', schrijft VNO-NCW.

VNO-NCW verzet zich ook tegen de nieuwe bepaling dat dochterondernemingen een enquêteverzoek kunnen indienen tegen een moederonderneming. 'Voor een Nederlandse of buitenlandse moederonderneming wordt het riskant te investeren in een Nederlandse dochteronderneming.'

(advertentie)

Contra expertise, maar voor deskundigheid.

Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. is ervaren specialist in forensic accounting en forensic IT. Wij maken hierbij gebruik van de kennis en expertise uit ruim 100 landen waar de leden van Grant Thornton International Ltd gevestigd zijn. Kijk op onze website www.gt.nl/fis.

Neem contact op met één van onze partners:

Peter Schimmel: T 020 - 547 57 57

Mark Hoekstra: T 010 - 270 51 51

E gtfis@gt.nl

Grant Thornton

An instinct for growth™

Column

Van Goldman Sachs valt niks te leren

Harry Veenendaal

Deken Loorbach blijft bij kritiek op HR

Algemeen deken Jan Loorbach handhaaft het oordeel dat het ongelukkig is dat de Hoge Raad kandidaat-raadsheer Diederik Aben van de aanbevelingslijst heeft gehaald. Dat liet hij desgevraagd weten in reactie op het interview dat de president van de Hoge Raad, Geert Corstens, enkele weken had met *NRC Handelsblad*. Aben schreef eind 2010 in een uitgelekte notitie dat de rechters in het proces-Wilders ten onrechte waren gewraakt.

Onder politieke druk werd Abens kandidatuur ingetrokken. Corstens motiveert dit in het interview: 'Bij het doorzetten van deze aanbeveling zou een Kamerdebat zijn gevolgd waarbij Aben mikpunt van kritiek zou worden. Daarnaast zou de voordracht kunnen stranden.' En op Loorbachs kritiek in *de Volkskrant* dat de hoogste rechter zich heeft laten intimideren, reageert Corstens: 'De Hoge Raad beveelt aan, dat is niet bindend. De Tweede Kamer maakt de voordracht. Dat is wel bindend. Dat moeten onze critici niet vergeten.'

Jan Loorbach over dit laatste: 'De aanbeveler hoeft de beslisser niet van een lastige beslissing te bevrijden.' En hij kan zich voorstellen dat het doorzetten van de aanbeveling meer schade zou veroorzaken dan het terugtrekken ervan, in dit specifieke geval. 'Maar met dit incident creëer je een precedent. Opportunistische politieke druk kan een aanbeveling ongedaan maken. Corstens heeft gekozen voor de meest geruisloze afdoening van deze incidentele situatie, terwijl ik werd beziggehouden door het structurele effect ervan. Maar ik beseef ook dat ik in een positie zit waarin ik geen rekening hoeft te houden met de belangen van de directe betrokkene, Aben.'

Uherinnert zich de ingezonden brief van Goldman Sachs-baas Greg Smith in de *New York Times*? Daarin verklaart hij de zakenbank moreel fail- liet. In een redactioneel commentaar in diezelfde *New York Times* legt de krant allerlei verbanden tussen de perfide mentaliteit van de zakenbank en die van grote advocatenkantoren. Die zijn medeschuldig. Net zo verziekt als de financiële sector. Een vergelijking die volledig mank loopt. Mede omdat Smith er in zijn artikel onvoldoende in slaagt de oorzaak van de problemen bij Goldman Sachs te duiden.

Om bij Goldman Sachs snel carrière te maken moet de ambitieuze bankier zoveel mogelijk waardeloze assets verkopen. De bank ontwikkelt daartoe tal van vage drieletterige acroniemen zoals de CDO (Collateralized Debt Obligation). Deze producten vormen van basis van het zogenaamde 'short' gaan. Met hulp van prestigieuze advocatenkantoren zoals McKee Nelson lardeert Goldman Sachs deze producten met *toxic assets*.

Deze waardeloze producten worden vervolgens verkocht aan bijvoorbeeld ABN-AMRO. Honend merkt de *New York Times* op dat advocatenkantoren, gedreven door dezelfde graaicultuur, 'juridisch short' gaan doordat zij vervolgens namens Goldman optreden tegen claims van de Securities and Exchange Commission (SEC) over de door hen medegeproduceerde producten.

Maar is dat terecht? Ik denk van niet. Iedere vergelijking tussen topkantoren en Goldman Sachs loopt mis op een essentieel punt: cliëntvertrouwen. Wat Greg Smith niet goed onder woorden

weet te brengen is het verschil tussen de bedrijfsmodellen *customer intimacy* en *operational excellence*. Goldman Sachs was in een ver verleden gebaseerd op het *customer intimacy* model. Iedere klant wordt als individu behandeld. Het verdienmodel wordt als het ware om de individuele cliënt gebouwd. Cliëntvertrouwen is daarbij essentieel.

Het afgelopen decennium is het bedrijfsmodel van Goldman Sachs gewijzigd naar *operational excellence*: de levering van standaardproducten waarbij cliëntvertrouwen veel minder belangrijk is. *Operational excellence* is een bedrijfsmodel waarbij zoveel mogelijk transacties tegen zo hoog mogelijk winst *profitability* en zo laag mogelijke kosten wordt nagestreeft. De individuele klant is daarbij niet van belang en vormt een *means to an end*. Voorbeelden zijn ondernemingen waarbij het businessmodel prijsge- stuurd is zoals in de telecom, energie en de 'prijsvechters'.

Niemand verwacht van de Nederlandse Energiemaatschappij dezelfde behandeling als van zijn bankier. Binnen die cultuur wordt sneller laatdunkend over klanten gesproken. Goldman Sachs heeft zich onvoldoende gerealiseerd dat bankieren in essentie is gebaseerd op *customer intimacy*.

Iedere vergelijking tussen de huidige *operational excellence* cultuur bij Goldman Sachs en advocatuur loopt dan ook mank om de eenvoudige reden dat advocatenkantoren hun verdienmodel, sterker nog, hun bestaansrecht ontleen aan de kern van het *customer intimacy* model: cliëntvertrouwen. Er bestaat geen groter verschil met Goldman Sachs.

Intussen op het Binnenhof... ... is naast mediation nu ook arbitrage populair

Marian Verburgh

De overheidsrechter is duur; andere vormen van geschiloplossing moeten worden bevorderd. Het stond al in de *Innovatieagenda Rechtsbestel* van de regering van 31 oktober 2011.¹ Rechterlijke procedures moeten sneller en simpeler, mediation krijgt ruim baan² en minister Opstelten heeft nu ook een concept-wetsvoorstel tot herziening van het arbitragerecht ter con-

sultatie de wereld ingestuurd.³ Het voorstel wil belemmeringen voor het gebruik van arbitrage wegnemen en de concurrentiepositie van Nederland verbeteren.

Zo kunnen processtukken straks gemaild worden, worden *best practices* uit de bestaande arbitragepraktijk gecodificeerd en kunnen partijen ervoor kiezen om een vonnis niet bij de rechtbank te deponeren en zo kosten besparen. Ook komen er ruimere mogelijkheden voor – al dan niet voorlopige – bewijsmaatregelen in de arbitrageprocedure. Slechts bij uitzondering ligt hier dan nog een rol voor de gewo-

ne rechter. Vernietiging van een arbitraal vonnis en een exequatur kunnen nog maar in één feitelijke instantie gevraagd worden: het gerechtshof. De rechtbank valt er tussenuit; dat scheelt tijd en geld, is de gedachte. Om het vertrouwen van consumenten in arbitrages te vergroten wordt het arbitraal beding op de zwarte lijst van onredelijke bezwarende bedingen geplaatst. Als in de algemene voorwaarden een arbitragebeding staat, krijgt de consument een bedenktijd van een maand, waarin hij kan zeggen dat hij liever naar de overheidsrechter gaat.

1 Bijlage bij Kamerstukken II, 2011-2012, 33 071 (wetsvoorstel verhoging griffierechten), nr. 5.

2 Brief d.d. 23-12-2011 van de Minister van Veiligheid en Justitie, Kamerstukken I, 2011-2012, 32 555 bijlage bij D, over 'De borging van kwaliteit van mediation'.

3 Wijziging van Boek 6 en Boek 10 BW en het vierde Boek van Rv, in verband met de herziening van het arbitragerecht.

• Tot 1 juni a.s. staat www.internetconsultatie.nl open. De regering streeft naar inwerkingtreding op 1 januari 2014.

Agenda

OUD-ADVOCAAT OVER KOOPRECHT

Is een gemeenschappelijk Europees kooprecht een gek of goed idee? Op die vraag gaat Alex Geert Castermans, hoogleraar Burgerlijk recht aan de Universiteit Leiden op 18 april in. Voordat hij in 1992 hoogleraar werd, was Castermans advocaat bij Pels Rijcken & Droogleeve Fortuijn, waar hij werkzaam was in de secties arbeids- en ambtenarenrecht, en cassatie. De lezing in het Kamerlingh Onnes Gebouw aan de Steenschuur 25 in Leiden duurt van 17.30 tot 18.30 uur. Voor inlichtingen en aanmelding kunt u bellen of mailen: 071-516 5043 of j.m.d.bharos@leiden.nl.

RECHTSSTAAT IN VERVAL?

Knabbelen aan de rechtsstaat: opzet of onwendigheid is de tweede in de lezingenreeks *Rechtsstaat in verval?*, een initiatief van de Radboud Universiteit Nijmegen. Emeritus hoogleraar Tijn Kortmann bespreekt zaken als de bezuinigingen en de toename van bestuurlijke beperkingen van grond-

rechten. De lezing op 18 april duurt van 14.45 tot 18.00 uur en vindt plaats op de campus van de universiteit aan de Comeniuslaan 4 in Nijmegen. Voor inlichtingen en aanmeldingen is e-mailadres alumni@jur.ru.nl; bellen met contactpersoon Anouk Kerkhof kan via 024-361 11 60. Deelname kost 30 euro.

MOET PECH NOG STEEDS WEG?

Die vraag staat centraal op dit door de Leidse afdeling Staats- en bestuursrecht georganiseerde congres. Zes sprekers belichten vanuit verschillende perspectieven de wijze waarop bestuursorganen, rechters en wetgevers de grenzen van de overheidsaansprakelijkheid beïnvloeden. Het congres op 20 april begint om 10.15 uur en duurt tot 17.00 uur en vindt plaats in het Kamerlingh Onnes Gebouw, Steenschuur 25, Leiden. Via de website www.paoleiden.nl kan men zich inschrijven: studenten, wetenschappelijk medewerkers en leden van de rechterlijke macht betalen 200 euro, overige deelnemers 300.

JUBILEUMVERGADERING

Onder de titel *Werk in uitvoering: de toekomst van het gezondheidsrecht* komt de Vereniging voor Gezondheidsrecht op 20 april samen om haar 45-jarig bestaan te vieren. Gedurende de dag worden parallelsessies gehouden over preventie en publieke gezondheid, zelfbeschikking versus neurologisch ingrijpen en het einde van het leven. De vergadering in collegezaal 5 van het AMC/UVa, Meibergdreef 9 te Amsterdam duurt van 9.45 uur 17.00 uur. Inschrijving is verplicht en kan via de website vereniginggezondheidsrecht.nl. VGR-leden betalen 45 euro, niet-leden 65.

WAAR LIGGEN DE GRENZEN?

Ook op 20 april: het symposium *Regulering openbare orde door private partijen*, dat plaatsvindt aan de Vrije Universiteit, De Boelelaan 1077 in Amsterdam. In dit symposium worden verschillende deelproblemen zoals stadionverboden,

Uitstel landelijke inning griffierechten

De invoering van de landelijke rekening-courant voor de inning van griffierechten loopt vertraging op. Het was de bedoeling dat per 1 april 2012 advocatenkantoren via die rekening de griffierechten voor bijna alle gerechten automatisch konden betalen. De rekening zal over enkele maanden worden ingevoerd, maar de exacte datum is onbekend.

winkelverboden, vervoerverboden en horecaontzeggingen in kaart gebracht. De rode draad is: waar liggen de grenzen bij zelfregulering of waar zouden die moeten liggen? Vanaf 13.00 zijn deelnemers welkom, om 17.00 wordt de dag met een borrel afgesloten. Aanmelden kan door een e-mail te sturen aan: secretariaat.3eEtage.rch@vu.nl.

REIZIGERSRECHTEN BIJ VERTRAGING

Op 26 april snijden de Nederlandse Vereniging voor Zee en Vervoerrecht, de Vereniging voor Vervoerrechtadvocaten en de Vereniging Publiek Vervoerrecht een gemeenschappelijk thema aan. Centraal staat Verordening (EG) 261/2004 'tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten.' De bijeenkomst in het auditorium Het Trefpunt, in NS hoofgebouw IV aan de Laan van Puntenburg 100 in Utrecht duurt van 14.30 tot 17.00 uur.

Logboek

Zegel

Michiel Pestman in Cambodja

Wij hebben hier twee onderzoekers die, net als in Nederland, geacht worden onderzoek te doen naar mogelijk gepleegde strafbare feiten. Een van de rechters is Zwitser en de andere is Cambodjaan. Deze twee rechters praten niet meer met elkaar. Ze communiceren via persberichten, waarin ze elkaar voor rotte vis uitmaken. Wij kijken altijd uit naar het volgende persbericht. Helaas zullen er niet veel meer verschijnen, want de Zwitserse rechter heeft aangekondigd dat hij binnenkort de pijp aan maarten zal geven.

Het probleem is dat de Cambodjaanse regering, premier Hun Sen voorop, besloten heeft dat het mooi is geweest, dat twee zaken genoeg is en dat er geen behoefte meer bestaat aan nieuwe onderzoeken. De reden hiervoor is een publiek geheim. Veel leden van de huidige regering hebben een verleden in de Rode Khmer en daarom boter op het hoofd. Dieper graven in dat verleden van Cambodja zou de regering ernstig in verlegenheid kunnen brengen.

Onze Zwitser had aan dit soort gevoeligheden echter geen boodschap. En dat heeft hij geweten. In zijn laatste persbericht heeft hij uit de doeken gedaan hoe hem het leven zuur en het werk onmogelijk is gemaakt.

Op het tribunaal hebben de Cambodjaanse medewerkers werkelijk alles gedaan om het Zwitserse onderzoek te doen stranden. Griffiers, tolken,

bewakers, chauffeurs, administratief medewerkers, rechters: allemaal hebben ze op creatieve wijze bijgedragen aan het frustreren van de rechtsgang. Dieptepunt was wel het verstoppjen van de zegel, door de Cambodjaanse griffier. Deze zegel is nodig om processen verbaal en dergelijke te 'formaliseren'. Waar deze zegel gebleven is een raadsel. Maar uit het persbericht dat de Cambodjaanse rechter in reactie heeft uitgebracht, weten we dat hij de Zwitserse rechter nog wel op zijn kantoor heeft betrapt, op zoek naar zijn zegel, links en rechts laatjes opentrekend.

De Zwitserse onderzoeksrechter heeft zelfs een wrakingsverzoek ingediend tegen een van zijn Cambodjaanse collega's. Een bewonderingswaardige wanhoopspoging.

Het kan niemand meer ontgaan: de Cambodjaanse regering trekt ook op het tribunaal aan de touwtjes. Dankzij onze Zwitserse doorzetter weten wij nu dat er op het tribunaal geen Cambodjaan te vinden is die de regering tegen de haren durft in te strijken. De wil van Hun Sen is hier wet. En dat is voor onze zaak slecht nieuws. Want de premier heeft zich in het openbaar in weinig vlijende bewoordingen over Nuon Chea uitgelaten. Hun Sen vindt dat barbarteje moet hangen.

De Cambodjaanse rechters in onze kamer weten wat hun te doen staat. Zie voor het persbericht van de onderzoeksrechter: www.bohler.eu, 'kasper-ansermet'

Ik ben 9

en verwacht een pensioen dat ik kan opzeggen wanneer ik wil

Ontdek Het Nieuwe Pensioen van De Goudse

*Duidelijk. Flexibel.
En voor alle bedrijven vanaf 1 medewerker*

De Goudse biedt oplossingen voor elke ondernemersleeftijd.

Je wilt niet aan een pensioencontract vastzitten. De Goudse begrijpt dat en introduceert daarom Het Nieuwe Pensioen. Dat is een collectief pensioen voor alle bedrijven vanaf 1 medewerker.

Met een contract dat altijd opgezegd kan worden, zonder kosten.

Kijk op www.hetnieuwepensioen.nl of vraag het je verzekeringsadviseur.

De Goudse helpt ondernemers verder.

de Goudse

Petitie voor wetswijziging

‘Er wordt steeds luchtiger gedaan over het beroepsgeheim’

Niet alleen direct betrokkenen, maar iedereen moet aangifte kunnen doen van schending van het beroepsgeheim. Een groep artsen en juristen wil dat de wet wordt aangepast.

Door Sabine Droogleever Fortuyn

‘H et gaat er niet om of een patiënt zelf aangeeft dat hij het erg vindt als het beroepsgeheim is geschonden. Het is erg,’ zegt Mariska Koster, longarts bij het Deventer Ziekenhuis. ‘Het beroepsgeheim is de hoeksteen van de behandelrelatie.’ Omdat direct betrokkenen volgens Koster vaak niet goed in staat zijn zichzelf te vertegenwoordigen, is het volgens haar belangrijk dat derden ook aangifte kunnen doen van schending van het ambtsgeheim, verwoord in art. 272 Sr.

De uitlatingen van neurochirurg Kees Tulleken over de medische conditie van prins Friso na het skiongeluk in het Oostenrijkse Lech, en de tv-opnames in het Amsterdamse ziekenhuis VUmc, veroorzaakten grote verontwaardiging bij Koster. Samen met acht andere professionals, onder wie advocaat Richard Korver van Korver & Van Essen Advocaten in Amsterdam, nam ze het initiatief een petitie te openen. ‘Deze twee incidenten hebben op velen de indruk gemaakt dat het medische beroepsgeheim niet de status heeft die het verdient,’ zegt de longarts. Volgens Korver moet de wetswijziging ervoor zorgen dat het beroepsgeheim niet als een ‘wassen neus’ wordt gezien. ‘Er wordt steeds luchtiger gedaan over het beroepsgeheim. Dat is uiterst onwenselijk.’

‘Willekeurige actie’

Johan Legemaate, hoogleraar gezondheidsrecht aan de UvA, betwijfelt of neurochirurg Tulleken zijn beroepsgeheim van art. 272 Sr heeft geschonden. ‘Dat wil niet zeggen dat Tulleken juist heeft gehandeld. Als hij gesprekjes aangaat met een collega over een patiënt, behoort hij

Foto: Jan Boever/HH

dat te doen buiten de aanwezigheid van zijn vrouw.’ Volgens Legemaate leent het medisch tuchtrecht zich er veel beter voor hierover een normatieve uitspraak te doen.

Het initiatief om het klachtvereiste van art. 272 Sr te schrappen, vindt Legemaate ‘een wat willekeurig en zinloze actie. Een wettelijke vertegenwoordiger kan ook optreden voor de patiënt of cliënt. Dus hij of zij hoeft dat niet zelf te doen. Als derden ook aangifte kunnen doen van schending van het beroepsgeheim, kan er sprake zijn van belangentegenstellingen tussen de direct betrokkenen en de derden. Daar moet je goed over nadenken’.

**Peter Plasman:
‘Derden moeten
niet in de
vertrouwens-
relatie tussen arts
en cliënt kunnen
roeren’**

Uit de petitie

‘Nu is schending van het beroepsgeheim een klachtdelict: vervolging van schending vindt enkel plaats indien de betrokkene zelf aangifte doet. In het geval van dr. Tulleken betekent dit dat enkel Friso zelf of mogelijk zijn familie aangifte kan doen. Wij menen dat het *in het belang van eenieder is* dat geheimhouders daadwerkelijk dingen geheimhouden.’

De petitie is half maart geopend en had bij het ter perse gaan van dit blad 282 ondertekeningen. Bij 40.000 handtekeningen volgt behandeling door de Tweede Kamer. Zie petities.nl, ‘beroepsgeheim’.

Ook Peter Plasman, advocaat van patiënten die in het VUmc zijn gefilmd door camera’s van producent Eyeworks, noemt het voorstel voor de wetswijziging ‘een slechte zaak. Ik begrijp wel dat het in het algemeen belang is dat het beroepsgeheim gewaarborgd wordt. Maar dat doe je door hard op te treden als er aangifte van schending wordt gedaan. Dat patiënten niet voor zichzelf kunnen opkomen, kan wel voorkomen. Maar daar wil je niet de prijs voor betalen dat derden in de vertrouwensrelatie tussen arts en cliënt kunnen gaan roeren’.

‘Langzaam **groeien** werkt goed’

Advocaat Valérie Vallenduuk richtte een site op met gratis inloopsprekuren van advocaten in Nederland. ‘Ik wil een bepaalde exclusiviteit houden.’

Door Hedy Jak

Het Haarlemse kantoor waar Valérie Vallenduuk (Vallenduuk Advocaten) werkt, werd vorig jaar uitgebreid met een nieuwe vestiging in Zaandam. Rechtzoekenden moesten het kantoor makkelijk kunnen vinden, en dat bracht haar op het idee een website op te zetten met wekelijkse inloopsprekuren. Niet alleen voor de nieuwe vestiging, maar voor kantoren in heel Nederland. ‘Veel kantoren hebben een gratis inloopsprekuren, maar het leek mij vooral handig als rechtzoekenden konden zien waar en wanneer dit plaatsvindt. Het is simpel, ik heb een bestaand concept online opgezet,’ aldus Vallenduuk.

Eén uur

Bij de lancering van de website Inloopsprekuren.nl, nu twee maanden geleden, stond alleen nog het kantoor van Vallenduuk en dat van een bevriende advocaat erop. ‘We hebben actief geprobeerd te acquireren door kantoren te bellen, maar dat werkt niet. Ik stel het zelf ook niet op prijs als ik voor iets dergelijks word gebeld. En langzaam groeien, werkt eigenlijk heel goed vind ik.’

Momenteel hebben dertig kantoren zich ingeschreven op de site. Wil een kantoor meedoen dan zitten daar maandelijkse kosten aan vast en dienen zij minimaal één uur per week een gratis inloopsprekuren te houden, eenpitters uitgesloten. ‘Ik wil de gesprekken kunnen waarborgen en dat gaat niet als een advocaat op het tijdstip van het spreekuur een zitting heeft,’ zegt Vallenduuk.

Per plaats kunnen maximaal drie kantoren zich aanmelden, voor de grote steden staat het aantal op zes. Binnenkort wordt dit iets aangepast door kantoren aan gemeente en inwonersaantal te koppelen. ‘Ik wil toch een bepaalde exclusiviteit houden. Hierbij is het soms nog even uitvogelen hoe iedereen tevreden te houden.’

Mooi concept

In januari zijn er 81 rechtzoekenden doorverwezen die zich vooraf hadden aangemeld via het inschrijfformulier op de website. In februari waren dat er al 92, de spontane binnenlopers er niet bij inbegrepen, vertelt Vallenduuk. ‘Er komen zowel particulieren als ondernemers op af. Laatst vertelde een vrouwelijke ondernemer dat ze het concept zo mooi vond en daarom naar mij was gekomen.’

Volgens Vallenduuk krijgen aangesloten kantoren met uiteenlopende zaken te maken. ‘Vorige week zijn er vijf

mensen in Haarlem op het spreekuur gekomen en twee in Zaandam. Daar zijn drie zaken uit gekomen. Een daarvan was een arbeidszaak over loonverordering. Deze man had uren gewerkt en nog geen derde uitbetaald gekregen. Mensen twijfelen weleens of ze wel een juridisch probleem hebben. Soms kan iets worden afgedaan met een advies. Net als altijd moet je kijken naar de haalbaarheid van een zaak en niet koste wat kost een procedure starten. Ik vind dat je als advocaat ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebt en met een gratis spreekuur probeer ik daar deels invulling aan te geven.’

Energie

Het bouwen van de site deed Vallenduuk zelf: domeinnamen registreren ‘met termen waar veel mensen op zoeken’, het samenstellen van content en alles draaiende houden. ‘Volgens mijn moeder moet ik in mijn vrije tijd meer relaxen, maar ja, of je nu voor de televisie zit of achter een computerscherm, dat maakt dan ook niet zoveel uit. Ik haal hier energie uit.’

Aanvragen van rechtzoekenden stuurde ze in het begin zelf door naar kantoren. ‘Dat is weleens misgegaan. Dan stuurde ik de aanvraag naar een advocaat met een ander rechtsgebied. Gelukkig kwam ik er al snel achter dat ik dit kon automatiseren.’

Omdat Vallenduuk overdag niet continu met de site bezig kan zijn, heeft ze een marketingexpert in de arm genomen. ‘Nu het echt loopt, kost het veel tijd. Ik had niet verwacht dat dit onder advocaten zo zou aanslaan. Landelijk dekkend is het nog niet, maar dat is wel mijn ambitie.’

Eenpitters voor het eerst in de meerderheid

‘De balie verbrokkelt’

In tien jaar tijd is het aantal eenpitters verdubbeld, bleek uit de eind maart gepubliceerde *Stand van de Advocatuur 2012*. Bij de presentatie van het jaarlijkse trendonderzoek gingen Gouden Zandlopers naar Endtz & Co, Allen & Overy en Linklaters.

Door Mark Maathuis

‘Cijfermatig gezien was het een historisch jaar,’ zei Nico Mookhoek, *senior publisher* bij Sdu Uitgevers in het Amsterdamse WTC tijdens de uitreiking van *De Stand van de Advocatuur* die voor de 17de maal plaatsvond. ‘In tien jaar zoveel éénpitters erbij. Op dit moment bestaat 86 procent van de balie uit kleine kantoren. De balie verbrokkelt.’ Wat de verkiezing van het grootste kantoor – afgemeten aan het aantal advocaten – betrof, bleek de uitslag minder verrassend. Wat in de afgelopen twee edities gebeurde, gebeurt dit jaar namelijk weer: de posities aan de kop van de top 50 wisselden. Met 266 advocaten, tien meer dan nummer 2 NautaDutilh, mag De Brauw Blackstone Westbroek zich dit jaar nummer 1 noemen. In de eerste vijftien jaar van *De Stand van de Advocatuur* was NautaDutilh elke keer lijstaanvoerder, totdat De Brauw NautaDutilhs hegemonie in 2010 doorbrak, om een jaar later weer

van plek te wisselen. En nu gebeurde dat dus opnieuw.

Winst blijft geheim

De balie als geheel groeide dit jaar ook. In 2012 steeg het totale aantal advocaten ten opzichte van een jaar daarvoor met 2,7 procent zodat er nu 16.710 advocaten zijn, een toename van 43,7 procent vergeleken met 2002. De groei zit vooral bij eenpitters en kantoren met twee tot vijf advocaten. Met een daling van veertien advocaten (van 1017 naar 1003) bleef de top 4 van kantoren redelijk stabiel. Afgezet tegen de groei van de beroepsgroep wijt Mookhoek die ontwikkeling aan het feit dat ‘de grote kantoren op de kleintjes letten’. Tien jaar geleden werkten er 1034 advocaten bij de top 4.

Wat zelfs voor de samenstellers van *Stand van de Advocatuur* verborgen blijft, zijn winstcijfers, aldus Mookhoek. ‘Wel hebben we steeds meer inzicht in omzet, maar winst, dat blijft het geheim van het Catshuis.’

De eerste exemplaren werden aangeboden aan Jean Schreurs van het Nederlands Genootschap Bedrijfsjuristen en aan de deken van Amsterdam, Germ Kemper. ‘Wij advocaten kunnen met dit overzicht ons voordeel doen. Het geeft een goed beeld van hoe de advocatuur zich ontwikkelt,’ aldus Kemper. Verder sprak de deken zijn zorgen uit ‘over de kabinetsplannen om de griffierechten te verhogen en de onafhankelijkheid van de advocatuur aan banden te leggen’. Maar zo verzekerde hij strijdvaardig, ‘zolang de Minister van Veiligheid en de staatssecretaris hun zin nog niet hebben gekregen, gaan we door.’

Blij met er- en herkenning

Vast onderdeel van de bijeenkomst, waar zo’n tachtig personen op waren afgekomen, is de uitreiking van De Gouden Zandlopers. Ook dit jaar gingen die naar het kantoor met de meeste M&A-deals, de snelste groeier in een periode van vijf jaar en naar de winnaar van de juryprijs. >>

Foto's: Sander Morel

Antoine Endtz (juryprijs) met Nico Mookhoek

Tim Stevens (M&A-deals) en Barbara van Hussen

Martijn Koopal (sterkste groeier)

>>

Waar de eerste categorieën op basis van harde cijfers gewonnen worden, geldt voor de juryprijs dat een advocatenkantoor zich als voorloper en vernieuwer moet profileren op een bepaald gebied, waarbij het dit jaar draaide om het meest innovatieve prijsarrangement. ‘Alle inzendingen waren van hoge kwaliteit, maar helaas waren er toch veel variaties op het bekende “uurtje, factuurtje,”’ aldus Mookhoek.

De jury – bestaande uit Christ’l Dul-laert (Le Tableau), voormalig Jonge Ba-lie voorzitter Patrick de Looff (Dijkstra Voermans) Saskia Reuling (Reuling Schutte DeWaard) en Gerard Tanja (Ven-turis Partners) – wees het Amsterdamse advocatenkantoor Endtz & Co als win-naar aan: ‘Dit kantoor hanteert vaste prijzen voor alle zaken die het in behan-deling neemt, op basis van een inschat-ting van het aantal uren vooraf.’ Het idee voor deze tarievenstructuur kreeg Antoi-ne Endtz toen hij een onderzoek van de Universiteit Groningen naar het vertrou-wen in dienstverleners inzag, aldus de trotse winnaar in zijn dankwoord. ‘Ad-vocaten stonden geloof ik op plaats 68, ver onder de loodgieter. Dat moet anders kunnen, dacht ik toen.’ De prijs krijgt ze-ker een mooie plek binnen zijn kantoor, aldus Endtz, die ‘blij is dat onze aanpak is er- en herkend’.

‘Die big ga ik aankleden’

Dat het winnen van De Gouden Zand-lopers M&A tot verrassingen kan leiden,

bleek toen de winnaar van 2011 Barbara van Hussen het stokje aan Allen & Overy overdroeg. Nadat zij vorig jaar de prijs had gewonnen, zag de fusie- en over-nameadvocaat van DLA Piper een foto van zich zelf terug in *Het Parool*. ‘Ik was toen net bevallen en zeker zo’n twaalf kilo dikker. Toen werd ik gebeld door een styliste met een heel verhaal dat ik een representatief vak had. Zij had natuurlijk die foto had gezien en gedacht: die big ga ik aankleden.’ Voor Allen & Overy-afgevaardigde Tim Stevens was de erkenning geen aanleiding gas terug te nemen. ‘Vooraf hielden wij ons hart

vast voor 2012. We zijn het jaar weliswaar goed begonnen, maar we kunnen niet op onze lauweren gaan rusten. We moeten op trends blijven inspelen.’

Wie in 2008 met 29 advocaten begon en er nu 49 heeft, is in een periode van vijf jaar met 69 procent gegroeid. En met zo’n percentage is het makkelijk te voor-spellen dat Linklaters de Gouden Zand-lopers voor snelst groeiende kantoor in de top 50 zou winnen, aldus Martijn Koopal namens zijn kantoor. ‘We konden tellen en hadden het dus wel verwacht. Waar ik wel naar uitkijk, is een telefoontje van die styliste.’

(advertentie)

JURIDISCH PAO

Juridisch Post Academisch Onderwijs Universiteit Leiden
 Permanente nascholing van professionals in het recht

Opleidingen | Cursussen | Symposia | Incompany

Universiteit Leiden

www.paoleiden.nl

Universiteit Leiden. Universiteit om te ontdekken.

‘Eichmann was een instinctieve moordenaar’

Vijftig jaar nadat Adolf Eichmann werd opgehangen, raakt zijn voormalige Israëlische aanklager Gabriel Bach nog niet uitgesproken over het proces tegen de nazimisdadiger: ‘Nog steeds een afschrikwekkend voorbeeld voor massamoordenaars waar ook ter wereld’.

Door Maarten Bakker

‘Het zou onzinnig geweest zijn als we Eichmann niet de doodstraf hadden opgelegd’, zegt de 85-jarige Gabriel Bach tijdens een lezing op 27 maart in Amsterdam, georganiseerd door de Nederlands-Israëlische organisaties CIDI en ARZI. Bach wil niet oordelen over verdachten van massamoord en genocide die momenteel terechtstaan bij het Internationale Strafhof. Maar de wetenschappelijke wijze waarop Eichmann en de nazi’s hadden gemoord, rechtvaardigden volgens hem de ultieme straf. Bach haalt een Zwitserse psychiater aan die Eichmann omschreef als een ‘instinctieve moordenaar’. ‘Ik heb nog nooit zo’n verachtelijke man ontmoet’, voegt Bach eraan toe.

Bach was de tweede man in het team van het Israëlische Openbaar Ministerie dat de Eichmann-zaak in 1961 behandelde. Hij verhoorde de SS-functionaris voorafgaand aan de rechtszaak. Daarnaast overreedde hij overlevenden van de Holocaust om te getuigen in de rechtszaal. ‘Ze wensten alles te vergeten, maar ik zei tegen hen dat het hun historische plicht was om te verschijnen.’

Smeekbedes

De grote vraag voor het Israëlische OM was of Eichmann gezien moest worden als trouwe bureaucraat die alleen maar orders van Hitler en Himmler uitvoerde, of dat hijzelf een leidinggevende was die de initiatieven nam. Tijdens de verhoren raakte Bach van het laatste overtuigd. Bewijs daarvan waren niet alleen de massale transporten van Joodse burgers naar de vernietigingskampen, georganiseerd door Eichmann. Juist individuele geval-

Foto: CIDI

Gabriel Bach in Amsterdam. Hij vluchtte in de jaren dertig met zijn ouders uit Duitsland naar Nederland. De familie vertrok kort voor de Duitse inval naar Palestina, en is gered

len toonden volgens Bach aan dat Eichmann bezeten was van het idee zo veel mogelijk Joden te kunnen vermoorden.

De voormalige aanklager vertelt over een Duits-Joodse professor die voor het Duitse leger een radarsysteem kon ontwerpen. Ondanks smeekbedes van een Duitse generaal de man te sparen, zond Eichmann hem toch naar een vernietigingskamp. Ook verzoeken van de NSB-leiding aan Eichmann om enkele Joodse partijleden niet op transport te zetten, werden door hem afgewezen. ‘Tijdens de verhoren was hij nog verbitterd dat een andere nazi zijn plannen voor de deportatie van Deense Joden had gedwarsboemd. Hij verwachtte blijkbaar medelijden van ons’, zegt Bach honend, ‘omdat hij niet meer Joden had kunnen vermoorden.’

De doortraptheid van Eichmann bleek volgens Bach uit de opgewekte postkaartjes die hij gedeporteerde Hongaarse Joden naar familieleden liet sturen voordat ze werden vergast. ‘Toen we hem verhoorden, was hij nog trots op de vondst.’ Een van de belangrijkste getuigen van het Eichmann-proces was een man die zo’n kaartje had ontvangen, en erdoor werd overgehaald met zijn gezin ook op transport te gaan. Het enige moment tijdens de rechtszaak dat Bach van zijn stuk werd gebracht, was toen deze getuige vertelde hoe hij zijn dochtertje op het aankomstperon van Auschwitz uit het oog verloor.

Naziwetten

Een verdediger van Eichmann had het op gegeven moment ook moeilijk door de gruwelverhalen uit de kampen. ‘Hij viel mijn kamer binnen en barstte in tranen uit.’ Ook na vijftig jaar is Bach nog niet onder de indruk van het verweer van de raadslieden van Eichmann. Ze voerden aan dat de aanklagers niet bevoegd waren omdat Israël de wet tegen de nazimisdrijven pas in 1950 had aangenomen, nadat de Holocaust had plaatsgevonden. ‘Dat was geen serieus argument, want we introduceerden daarin helemaal geen nieuwe norm. In de naziwetten zelf was het ook verboden iemand te vermoorden. Alleen waren die niet van toepassing op Joden.’

Ander verweer was dat de Israëlische rechtbank niet onafhankelijk kon oordelen over de zaak, omdat ze de Joodse staat en dus ook de slachtoffers representeerde. ‘Dat argument leidde juridisch evenmin ergens toe. Elke gemeenschap heeft het recht zich door middel van strafrechtspraak te beschermen.’

Reacties mailen naar
redactie@advocatenorde.nl
De redactie behoudt zich het recht
voor reacties in te korten.

Absurde boetes voor asieladvocaten

Die lastige asieladvocaten die maar doorprocederen bij het EHRM – om de zoveel tijd spreekt de overheid er haar ongenoeven over uit. Advocaten moeten maar een boete krijgen als ze zich met kansloze zaken in Straatsburg blijven melden. Liefst 97% van de zaken zijn kennelijk ongegrond, aldus minister Opstelten (*Advocatenblad* 2012-3 van 21 februari).

Laten we eens kijken naar de cijfers die het EHRM zelf geeft. Asielzaken maken inderdaad het grootste deel uit van de klachten die worden ingediend. Dat is ook begrijpelijk, want het gaat daarin om heel fundamentele kwesties, zoals schending van art. 3 EVRM (niemand mag worden gefolterd of onmenselijk of vernederend worden behandeld). De president kan in die gevallen ook een tijdelijk verbod op uitzetting geven – een *interim measure* op grond van Rule 39 – indien uit het dossier blijkt dat een uitzetting in strijd zou kunnen komen met art. 3 EVRM.

Het is daarom opmerkelijk dat volgens het EHRM in de periode 2008-2010 toch nog 262 van de 616 verzoeken om een *interim measure* (Rule 39) tegen Nederland zijn toegewezen.¹ Dat is toch nog zo'n 42,53% van de gevallen. In deze periode speelden twee kwesties die tot vele kloonzaken hebben geleid. Nederland wilde ten koste van alles asielzoekers terugsturen naar Griekenland terwijl het EHRM keer op keer de uitzetting verbod. Daarnaast wilde Nederland blijven uitzetten naar Somalië terwijl ook daar het hof keer op keer een verbod uitvaardigde. Uiteindelijk heeft het EHRM in die Griekenlandzaken uitzetting niet toegestaan omdat Griekenland zijn asielzoekers onmenselijk behandelt. In de

Somalische zaken werden er heel hoge eisen gesteld: men zou buiten Mogadishu een veilig verblijfsalternatief moeten kunnen krijgen.

De Nederlandse overheid vaart scherp aan de wind in het asielrecht en zoekt de grenzen van het EVRM op. Pas als er een gemotiveerde *interim measure* komt waarin duidelijk een categorie wordt omschreven die niet mag worden uitgezet, stopt de overheid met uitzetten. Zolang het EHRM dat niet doet, blijft Nederland zich van den domme houden en doorgaan met uitzetten wat tot vele kloonzaken leidt. De asieladvocaat heeft dan ook geen keus en zal dan een verbod op uitzetting vragen. Hij kan en mag een dergelijke gelegenheid niet voorbij laten gaan.

Hoe kan 97% van de zaken als kennelijk ongegrond worden afgewezen als er zoveel toegewezen *interim measures* zijn? De verklaring is heel eenvoudig. In al deze zaken heeft de overheid de kwesties opnieuw bekeken en asielzoekers tot een nieuwe asielprocedure toegelaten. Al deze zaken zijn informeel afgedaan en dat zie je niet terug in statistieken.

In plaats van boetes uit te delen aan advocaten die gewoon hun vak uitoefenen, zou de overheid beter het eigen beleid kunnen onderzoeken en eerder kunnen ingrijpen zodat een heel aantal kloonzaken kan worden vermeden. Ik denk dat men daarmee Straatsburg een groot plezier doet. Het is absurd dat er boetes worden uitgedeeld door een overheid die zelf partij is in een procedure.

Jacob Wedemeijer, advocaat te Alkmaar en bestuurslid Vereniging Asieladvocaten en -juristen Nederland, VAJN

Ben ik in beeld?

Een advocaat verdedigt met een theateraal gebaar de weduwe en de wees, en het onderschrift luidt: 'De verdediger van de wees en de weduwe, tenminste...

als hij de weduwe en de wees niet aanklaagt'. Aan deze negentiende-eeuwse satirische prent van Honoré Daumier dacht ik toen ik zag dat de advocaat van Richard van O. (echtgenoot van Robert M.) bij *Pauw & Witteman* (12 maart 2012) geen weerstand kon bieden aan vragen over betrokkenheid van zijn cliënt bij het kindermisbruik en over zijn cliënt als persoon. In dit tenenkrommende interview schetst deze advocaat gedetailleerd en zonder blikken of blozen – een theateraal gebaar zou meer compassie uitstralen – de daden en persoonlijkheid van zijn cliënt. Daarmee doet hij diens zaak meer kwaad dan goed.

Een dergelijk optreden is nog schadelijker dan het fungeren als bijzitter in het show-prietpraatprogramma van RTL 4, door de advocaat die door de media steevast wordt voorzien van het predicaat 'topadvocaat'. De Griekse dichter Homerus zou hem ongetwijfeld hebben voorzien van het 'epitheton ornans' (ter versiering): 'de publiciteitminnende advocaat'. Overigens is er inmiddels ook een officier van justitie bij showmaster Albert Verlinde aangeschoven. Laten we hopen dat de rechters niet ook op dat idee komen.

Er is niks op tegen dat de professionele partijen in het rechtsbedrijf deelnemen aan het publieke debat, als dat maar niet ten koste gaat van de rechtzoekende en diens zaak. Soms kan het in het belang van de cliënt zijn mee te werken aan publiciteit. In de meeste gevallen is het voor hem en zijn zaak van belang – zelfs indien de cliënt publiciteit wenst – hem daarvoor te behoeden.

De kwaliteit van een advocaat wordt niet alleen bepaald door kennis en ervaring op zijn vakgebied, maar ook door de wijze waarop hij zich in het publieke debat gedraagt en hoe hij daar met de belangen van zijn cliënt en diens zaak omgaat. Dat raakt ook de advocatuur in het algemeen.

*Paul van Steen, Van Steen Pronk
Zoer advocaten, Hoogeveen*

¹ http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/91C30C84-EFAF-4979-BBD6-C730D6380196/0/ART_39_TABLEAU_EN.pdf.

Ondernemen aan de onderkant

‘Ja, laat hij het maar komen halen’, antwoordt de advocaat in Beetsterzwaag op mijn vraag of de schadevergoeding van 1200 Euro voor zijn cliënt (zonder verblijfsvergunning) bij hem binnen is, ruim een jaar na de rechterlijke uitspraak. Onze stichting helpt de analfabete Afrikaan bij de voorbereiding op zijn terugkeer. Hij had elf dagen ten onrechte vastgezet wegens ‘fietsen op de stoep’. ‘Eindelijk rijk!’ riep hij na de uitspraak.

‘Komen halen?’ vraag ik. ‘Sinds wanneer moet een crediteur zijn geld komen halen bij zijn debiteur? U zou het geld toch naar onze stichting overmaken zodat wij het aan hem kunnen uitbetalen? De reis naar Friesland kost hem 50 Euro en een illegaal heeft geen cent!’

Vervolgens schrijft de Stichting Deringelden van de advocaat: ‘De beta-

ling dient rechtstreeks aan betrokkene te worden uitbetaald.’

Onze stichting: ‘Ik stuur u een machtiging van de Afrikaan dat het bedrag naar ons overgemaakt kan worden.’

Stichting Deringelden: ‘De handtekening komt niet overeen met de handtekening die bij ons bekend is.’

Advocaat zelf (tot inkeer gekomen?): ‘Ik heb volgende week een afspraak in de buurt. Kan hij het op mijn afspraakadres komen ophalen?’

Maar helaas, de Afrikaan is die dag op pad voor de exporthandel die hij met een microkrediet van ons voorbereidt. Waarop de advocaat: ‘Als betrokkene de stad uit is voor een afspraak elders, heeft hij dus wél geld om naar Friesland te komen.’

Deze scherpzinnigheid verhult drie problemen:

* Schadevergoeding aan een illegaal, uitgesproken door de rechter, is een wassen neus, want een man zonder papieren kan nooit aan het formele vereiste van een identiteitsbewijs voldoen;

* De advocaat die een cliënt zelf heeft verdedigd, waarbij de rechtbank de cliënt als rechtssubject erkende, kan niettemin zijn Stichting Deringelden niet overtuigen van de identiteit van zijn cliënt;

* De advocaat heeft een geprivilegieerd recht op het krediet van een cliënt aan wie hij geld verschuldigd is.

Onze stichting negeert de interventie van de plaatselijke Orde van Advocaten (‘Ach, doet u nu maar wat de advocaat vraagt’) en schenkt de Afrikaan ‘zijn’ 1200 Euro. Maar die kan het niet verdragen in de schuld te staan bij de stichting die zoveel voor hem betekent. Daarom reist hij met een geleende 50 Euro per openbaar vervoer naar Beetsterzwaag. Om 7 uur vertrokken, om 3 uur ’s middags thuis. Een NS-dagtour van 8 uur!

Wij vragen: ‘Heb je de reiskosten teruggekregen?’ Hij: ‘de helft’. En hij glimlacht mild over deze Friese zuinigheid.

*Francoise Gaarlandt-Kist,
secretaris Stichting Studiefonds PLUS*

(advertentie)

specialist in gezondheidsschade

lechnerconsult
medische advisering

MEDISCH ADVIES nodig in juridische zaken?

Lechnerconsult is expert op het gebied van gezondheidsschade. Met een vlijmscherp en helder medisch advies staan de specialisten van Lechnerconsult u bij in de vertaalslag van letsel naar personenschade. Van de operatietafel naar de rechtbank.

Lechnerconsult maakt schade inzichtelijk. Bij letselschade, maar ook in arbeidsongeschiktheidsvraagstukken.

Bel voor een vrijblijvende kennismaking met
010 47 62 870 en vraag naar dhr. C. Hoogenkamp.

Lechnerconsult
Schiekade 458
3032 AX Rotterdam

T 010 47 62 870
F 010 47 72 075
E info@lechnerconsult.nl
W www.lechnerconsult.nl

Rechtsfilosoof
Wouter Veraart:

‘Een repressief systeem
wakkert de gevoelens aan
die het nodig heeft om
zichzelf te legitimeren’

Wat doen advocaten in een klimaat van wantrouwen, wraak en vergelding?

‘Ik heb het idee dat ik zelf in het beklagdenbankje zit’

Haatmails, bedreigingen, schofferingen en onbegrip: ze bedreigen het goede humeur en de positie van de strafrechtadvocaat die deze volkswil trotseert. En populistische tendensen worden omgezet in beleid. ‘Een repressief systeem haalt het optimisme uit de samenleving.’

Door Tatiana Scheltema

Volgens mediamagnaat John de Mol leven we in Nederland ‘in de omgekeerde wereld’ want daders krijgen meer aandacht, meer mogelijkheden en betere zorg dan slachtoffers in het strafproces. De strafzaak tegen Robert M., hoofdverdachte in de Amsterdamse zedenzaak, is daarvan volgens hem een ‘extreem mooi’ voorbeeld: ‘Je zou bijna zeggen dat de doodstraf weer ingevoerd zou moeten worden voor dit soort mensen. Het zou betekenen dat er eindelijk eens rekening wordt gehouden met emoties van slachtoffers,’ zei De Mol op 17 maart in het RTL-programma *Dit was het Nieuws*. Het leverde hem een spontaan applaus van het studiopubliek op.

Bezinning

Populistische tendensen rukken op in het strafrecht. Minimumstraffen, herziening ten nadele, versterking van de rol van het slachtoffer in het strafproces maar ook versterkt toezicht op de advocatuur: vrijwel alle wetsvoorstellen die deze kabinetsperiode door het parlement worden geloodst ademen de geest van primaire emoties als wantrouwen, wraak en vergelding.

‘Er worden voortdurend gemakkelijke oplossingen voorgesteld die ten koste gaan van het in het strafrecht zo belangrijke evenwicht,’ zegt Stijn Franken, strafpleiter in Amsterdam en hoogleraar Straff(proces)recht aan de Universiteit Utrecht. ‘Als het een keer mis gaat bij de schorsing van de voorlopige hechtenis

Stijn Franken:
‘Er worden voortdurend gemakkelijke oplossingen voorgesteld die ten koste gaan van het evenwicht dat in het strafrecht zo belangrijk is’

van Saban B. komt er meteen een wetsvoorstel om de beslissing over de voorlopige hechtenis bij de rechter weg te halen. De wetgever denkt aan de hand van incidenten de wetgeving te moeten aanpassen, waardoor er meer mogelijkheden voor politie en justitie zouden zijn om fouten te herstellen – of wat dan ook. Maar de bezinning ontbreekt. Het Wetboek van Strafvordering dateert uit 1926. Destijds is goed nagedacht over hoe je uiteenlopende belangen met elkaar in vereniging kunt brengen, en over hoe je die belangen met elkaar kunt verzoenen. Die zorgvuldige afweging gaat nu verloren.’

Al in de beeldvorming rond verdachten gaat het mis. Verdachten worden gedemoniseerd. Franken: ‘Media spelen een belangrijke rol. Je zag het bij Lucia de Berk [Franken stond haar bij in hoger

Foto: Chris van Houts

beroep]: jarenlang werd ze neergezet als de eerste Nederlandse seriemoordenaar, die op heel geraffineerde wijze in het ziekenhuis allerlei mensen van het leven had beroofd. Vervolgens wordt het heel lastig om je van dat beeld los te weken en te zorgen dat zuiver op basis van feiten wordt beoordeeld of iemand iets heeft gedaan, ja of nee.’ Bij De Berk was dat, zoals be-

Tjalling van der Goot: ‘Men vindt dat iedereen recht heeft op een goede verdediging, minus één. En dat is Robert M.’

kend, in eerste, tweede en zelfs derde instantie niet gelukt. ‘Pas heel langzaam is dat beeld gekanteld en hebben we kunnen uitleggen hoe belangrijk het is dat mensen onverkort aan de kant van de verdachte staan omdat soms ook blijkt dat mensen onterecht worden aangeklaagd, maar ook waarom hetzelfde geldt voor mensen die wél iets vreselijks hebben gedaan.’

Hou je mond!

Vooraf het feit dat de verpleegkundige werd verdacht van de moord op hele jonge babies bracht de gemoederen in beweging – net als bij Robert M. Diens advocaten, Wim Anker en Tjalling van der Goot waren heus wel wat gewend, als het gaat om scheldpartijen vanuit de onderbuik op sites als *GeenStijl* en *de Telegraaf*. ‘Maar deze keer is echt alles anders,’ zegt Van der Goot. In de anderhalf jaar dat het kantoor M. bijstaat kregen ze ruim vierduizend hatemails, die Van der Goot overigens liever niet leest: hij heeft geen behoefte aan ‘zelfkwelling.’

‘Wij moeten bij deze zaak méér uitleggen dan ooit. Bij de meest vreselijke moorden of andere enge zedendelicten hoefden wij dat nooit te doen. Nu moeten wij publiekelijk uitleggen wat onze positie, onze rol is: dat wij als verdediging niet zijn aangesteld om de daden van onze client recht te praten, te bagatelliseren, of te *supporten* waarvan hij wordt verdacht. Maar dat we er puur zijn om op te komen voor zijn belangen, voor het bewaken van het proces. Ik heb het idee dat ik zelf in het beklagdenbankje zit. Het is absurd dat er weer om de doodstraf wordt geroepen, maar het geeft ook aan dat men vindt dat iedereen recht heeft op een goede ver-

Foto: Ronald Brokke

dediging, minus één. En dat is Robert M.’

Iedereen mag van Van der Goot zijn mening geven – het is een vrij land. Maar mensen van ‘enig statuus’, zoals John de Mol, zouden beter moeten weten. Van der Goot: ‘Je hebt toch een bepaalde positie in de maatschappij. Dat geldt ook voor bepaalde commentatoren en hoofdredacteurs, die reagerden op ons standpunt dat het spreekrecht voor de ouders van de slachtoffers nog niet in de wet is geregeld. *De Telegraaf* schreef in een hoofdredactioneel artikel dat “de rechtsstaat ermee is gediend dat uitschot van dit niveau levenslang uit het publieke domein wordt geweerd”. Met andere woorden: advocaten, hou je mond, je mag hier je werk niet doen. Die mensen snappen dus ook niet wat wij doen. Dat gaat van hoog tot laag, wel of niet gestudeerd: men neemt ons persoonlijk kwalijk dat wij opkomen voor de belangen van de verdachte. De belangen van de ouders moeten alle ruimte krijgen, en daarom mag jij je werk als advocaat niet goed doen.’

Een piek in de hatemail-curve ontstond dan ook toen Anker en Van der Goot de rechtbank wraakten – voor Van der Goot trouwens de eerste keer in zijn achttien-

jarige carrière als advocaat. M. en zijn advocaten achtten de rechtbank voorin genomen vanwege het toekennen van het spreekrecht aan de ouders van de kinderen terwijl de Hoge Raad een week eerder een arrest had gewezen met de strekking dat dit recht nog niet gold.

Verdachte wordt meer dader

Of dat arrest de rechtbank van het toekennen van spreekrecht had moeten weerhouden, en het wél toekennen een degelijke grond voor wraking was, is juridisch betwistbaar – in dit geval werd het wrakingsverzoek afgewezen. Maar wat je als advocaat níet kunt doen, is roepen dat de rechter het spreekrecht wel móet toekennen aan de ouders om hen niet onnodig te ‘hertraumatiseren,’ vindt de Amsterdamse strafpleiter Peter Plasman. ‘Dat is echt morele chantage. Eigenlijk zeg je dan: “rechter, u mag niet volgens het recht beslissen, u moet beslissen vanuit de gedachte: ik mag de ouders niet hertraumatiseren.” Dan wék je dus minimaal de suggestie dat dit het soort argument is dat je als advocaat moet gebruiken. Dat je met emotionele, niet-juridische argumenten kunt komen.’

Plasman vindt het ‘absoluut verkeerd’ dat Richard Korver, advocaat van de ouders van de kinderen, de rechter op die manier heeft proberen te beïnvloeden. ‘Er ontstaat bij het publiek een verwarrend beeld van wat relevant is bij de beslissing van de rechter. Dat schaadt hoe dan ook het aanzien van de rechtspraak. Je zegt eigenlijk: ons strafproces deugt niet, want het houdt geen rekening met de slachtoffers. Maar daar is het qua systematiek van oudsher ook helemaal niet voor bedoeld.’

Plasman is nadrukkelijk niet tegen de versterking van de positie van slachtoffers in het proces. Zo juicht hij het experiment ‘Mediation in strafrecht’ van de rechtbank Amsterdam toe, waarin eerst wordt beslist over het bewijs, en dan pas het slachtoffer aan het woord komt. ‘Er zijn allerlei argumenten te bedenken waarom slachtoffers een goede, sterke rol zouden moeten hebben. Maar het basisprobleem is dat het nu allemaal wordt afgezet tegen de verdachte. Ik vind het niet goed dat een slachtoffer zomaar los zou kunnen gaan tegen de verdachte. En dat gebeurt. Rech-

ters worden daar ook steeds ruimhartiger in als het gaat om het spreekrecht. Eigenlijk mag het nu alleen maar gaan over de gevolgen van de daad voor henzelf, maar je hoort slachtoffers steeds vaker praten over het bewijs of reageren op wat de verdachte heeft gezegd. Dat wringt heel erg. Want of de verdachte de dader is, blijkt pas aan het eind van de rit. En zo gauw het slachtoffer meer ruimte krijgt, wordt de verdachte ook méér dader.’

Korver laat weten in een reactie: ‘Als er nu iets populistisch is, is het om mijn pleidooi over het spreekrecht dit ene argument eruit te halen. Terwijl ik talloze juridische argumenten heb aangedragen om het juridisch goed te onderbouwen. Kijk maar op mijn website.’

Permanent slachtoffer

Een van de schrijnendste effecten van de populistische tendenzen is dat het volwassenstrafrecht steeds vaker op kinderen wordt toegepast, zegt Wouter Veraart,

vergelde, een soort Singapore-idee: hoe strenger je straft, hoe minder het gebeurt. Maar voor veel delicten is dat gewoon niet zo. En met de versoberde regimes in de gevangenissen wordt natuurlijk veel nieuwe criminaliteit voorbereid. Wat moet je verder doen?’

Veraart verzet zich tegen de verheerlijking van de slachtofferrol in de samenleving. ‘Die is in onze cultuur steeds belangrijker geworden, het permanente slachtofferschap is geen taboe meer. Vroeger was ons rechtssysteem erop gericht om mensen van hun slachtofferschap af te helpen. Je kon een schadevergoeding eisen, de misdaad werd gestraft, je kon verder met je leven. Maar nu heb je politieke partijen die dat slachtofferschap heel serieus nemen. Henk en Ingrid zijn permanent slachtoffer van allerlei onrecht, van zaken waar ze geen greep op hebben. We accepteren dat kennelijk: dat ze zich zo manifesteren en eisen dat die gevoelens van slachtofferschap worden geëerbiedigd.’

‘Why not?’

Oók door de rechter. ‘De publieke opinie is langzamerhand zo oppermachtig, dat je daar als rechter wel enigszins rekening mee moet houden,’ zegt Peter Kop, rechtshistoricus en oud-raadsheer bij de Hoge Raad. ‘Dat heeft Bauduin, de rechter van Robert M., wel op een hele rustige manier gedaan.’ Maar of toekenning van het spreekrecht aan slachtoffers veel zal toevoegen aan het proces is de vraag. ‘Ik ben tijdenlang ook strafrechter geweest. En als de stemming in de zaal ernaar was – wat overigens niet veel gebeurde – gaf je automatisch al het woord aan het slachtoffer. Dat is een kwestie van aanvoelen van de zaal, de casus, en de verdachte. Ik heb ook meegemaakt dat ik dacht: dat moet ik vooral níet doen, dan wordt het te emotioneel; deze inbreng kun je ook in het dossier lezen en heeft geen toegevoegde waarde. Maar soms denk je: why not?’

Het moet alleen geen ‘dogma’ worden, vindt Kop. ‘Het is niet voor niets dat de verdachte wordt bijgestaan door een advocaat. Het slachtoffer zou ook een advocaat moeten hebben, dat gebeurt nu al voortdurend. Maar je moet erop rekenen

Foto: Chris van Houts

Peter Plasman: ‘Zo gauw het slachtoffer meer ruimte krijgt, wordt de verdachte ook meer dader’

hoogleraar Rechtsfilosofie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. ‘Het typeert de neiging om mensen die crimineel gedrag vertonen uit te sluiten van de samenleving,’ zegt Veraart. ‘Het idee dat repressie helpt, zelfs bij jonge mensen, is echt onzin. Als je érgens iets kunt bereiken met een softe benadering is het daar. Maar de angst voor misdadigers is kennelijk zo groot, dat we niet eens meer bereid zijn om jeugdige delinquenten van volwassenen te scheiden.’

Nederland is zo langzamerhand een extreem wraakzuchtig land geworden, verzucht Veraart. ‘Het is vergeldend om het

Wouter Veraart:
‘Strafrecht dat zegt dat je erg en lang boos moet zijn, verhindert dat je ooit nog zegt: het was vreselijk, maar we gaan weer verder’

Foto: Chris van Houts

dat je de behandelingstijd verdubbelt. En wat voegt het toe? Verzoening misschien. Maar wij zijn geen psychologisch bedrijf, en dat moet het strafrecht vooral ook niet worden. Dat is een andere tak van sport.’

Maar dat het spreekrecht voor slachtoffers wordt uitgebreid staat wel vast. Het punt is alleen dat je slachtoffers niet helpt door repressiever te straffen of door ze teveel in hun slachtofferschap te bevestigen, zegt Veraart. ‘Een uiterst repressief rechtssysteem bemoeilijkt dat mensen elkaar kunnen vergeven, zeker bij een definitieve straf als levenslang. Want je ontnemt de dader de mogelijkheid om aan een nieuw leven te beginnen. Je kunt nog zeggen: dat verdient hij ook niet.

Maar voor het slachtoffer wordt het ook moeilijker om iemand die vastzit te vergeven, de dader heeft niks aan de vergeving want hij zit vast.’

‘We gaan weer verder’

‘Dus strafrecht dat disproportioneel straft, dat zegt dat je heel erg en heel lang boos moet zijn, schiet zijn doel voorbij in een samenleving waar we ook de mogelijkheid moeten hebben elkaar te ontslaan van datgene wat we gedaan hebben. Het staat in de weg van de verzoenende

kant van het leven waarbij je zegt: het was vreselijk, maar we gaan weer verder.

Een repressief systeem wakkert de gevoelens aan die het nodig heeft om zichzelf te legitimeren. Het is een vicieuze cirkel: elke strafverzwaring leidt tot de volgende, het is nooit erg genoeg. Ook de doodstraf niet. Maar als je daar gehoor aan geeft, in wat voor wereld kom je dan terecht? Want je moet niet alleen maar in verleden kijken, je moet ook in positieve zin naar de toekomst kunnen kijken. En dat kan niet als je alleen maar kijkt naar hoe je mensen kan straffen voor het verleden. Het leidt vooral tot een heel pessimistische kijk op het leven.’

De slotsom: het vergt *civil courage* om in zo’n systeem te pleiten voor lichtere straffen.

Foto: Chris van Houts

Peter Kop:
‘De publieke opinie is langzamerhand zo oppermachtig, dat je daar als rechter wel enigszins rekening mee moet houden’

De kwaaltijd van spraakherkenning is de laatste jaar een strek voluit begaan. Helaas worden uw dictaten nog niet direct foutloos verwekt.

Gelukkig wordt uw spraak door BigHand in combinatie met Dragon na een kort leerproces wel goed herkend.

Zelf ervaren?
Neem deel aan de workshop spraakherkenning.
www.dflow.nl

Uw zaken op orde

“CCLaw is absoluut gebruiksvriendelijk!”

Stefanie van Asch, Van Veen Advocaten

Met CCLaw van Clip Consultants beschikt u over een compleet softwarepakket voor uw juridische praktijk. Door jarenlange ervaring in de advocatuur combineert CCLaw gemak met kwaliteit. Inmiddels zijn ruim 400 advocatenkantoren enthousiaste gebruikers!

CCLaw: uw zaken op orde

Bel: 0413 - 34 88 88

Bezoek: www.clipconsultants.nl

Clip Consultants

UW MAIL & AGENDA BINNEN HANDBEREIK

ALTIJD EN OVERAL!

SPECIALIST IN O.A.
**BLACKBERRY,
IPHONE &
TABLETS**

OOK VOOR ACCESSOIRES

Helder Telecom
Schutweg 15
5145 NP Waalwijk
Tel. 0416 740 740
www.heldertelecom.nl

helder
telecom

Omdat u gebaat bent bij een ICT-partner met expertise van werkplek tot in the cloud...

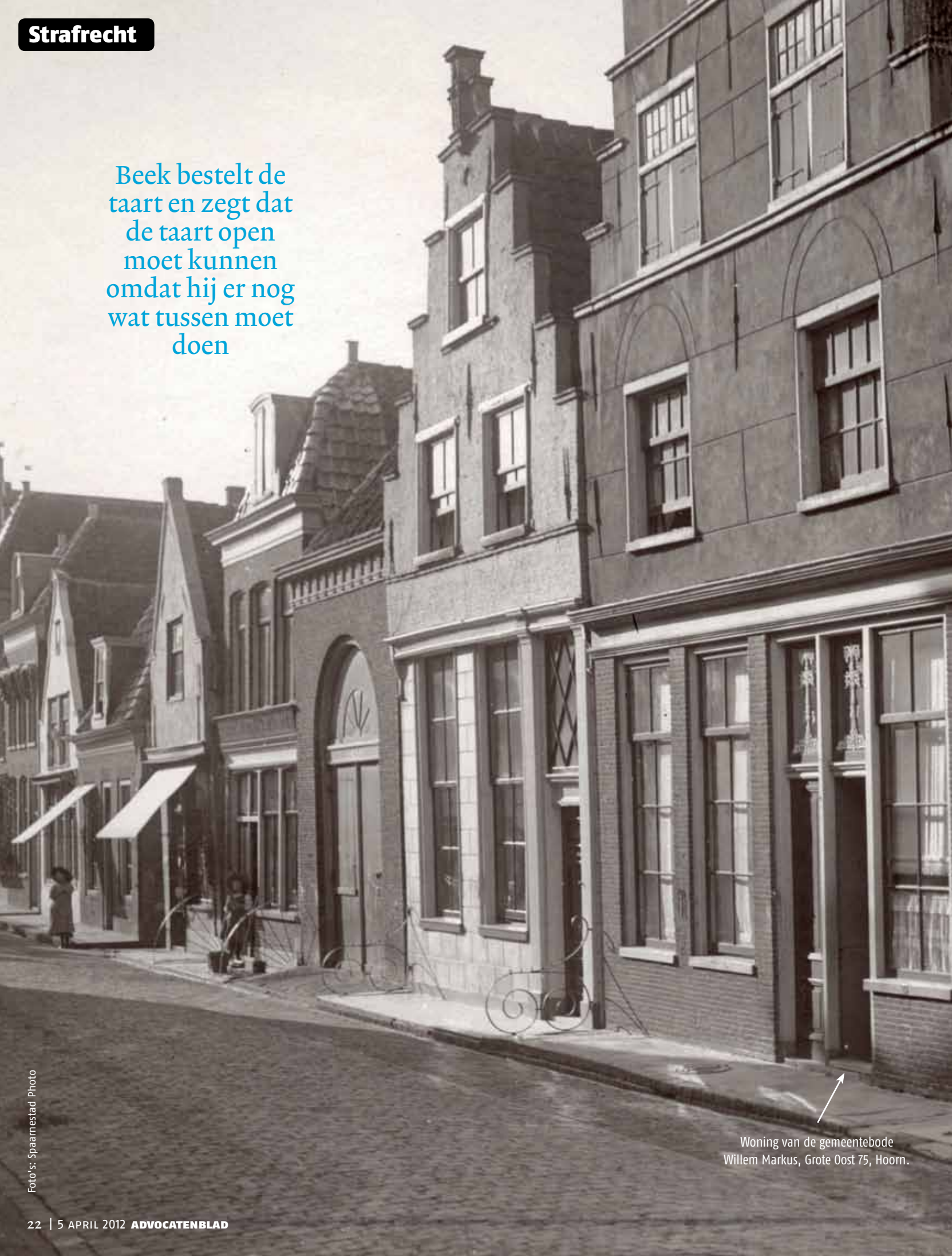
ict concept

KANTOORAUTOMATISERING
CLOUD-DIENSTVERLENING
INTERNETDIENSTEN
TELEFONIE

Hoofdvesting: Basicweg 19a, 3821 BR Amersfoort
T (088) 002 84 82 | www.ict-concept.nl

Beek bestelt de taart en zegt dat de taart open moet kunnen omdat hij er nog wat tussen moet doen

Woning van de gemeentebode Willem Markus, Grote Oost 75, Hoorn.

Wat is er na een eeuw over van de Hoornse taart?

De echtgenote van de Hoornse marktmeester Markus is al een eeuw dood, maar de figuur van de voorwaardelijke opzet is nog springlevend. Een verhaal over de achtergronden, de locaties en de motieven van het mijlpaalarrest.

Door Jacco Snoeijer en Cees Nierop¹

Het begint allemaal in Hoorn, in 1910. Aan de Grote Noord 14 te Hoorn, nog steeds een drukke winkelstraat, woonde 'den verdachte J.J.B.'. Het is de man die een jaar later voor moord werd veroordeeld gemeentebtenaar Johannes Jacobus Beek.

Beek is niet zonder antecedenten: in 1899 was hij al eens ontslagen, omdat hij met waaggelden had geknoeid. Toch wordt Beek een paar jaar later opnieuw

als gemeentebode aangesteld en wordt hij belast met de inning van de marktgelden. Dat blijkt niet zo verstandig: hij kan de verleiding niet weerstaan en kort voor de jaarlijkse kermis van 1907 drukt hij 135 gulden aan stageld achterover – ontvangen voor plaatsing van een oliebolenkraam, een draaimolen en een luchtschommel. Zijn collega-marktmeester Willem Markus komt erachter en luidt de klok. Beek wordt opnieuw ontslagen.

Beek is woedend. Markus had hem toegezegd dat hij over de zaak zou zwijgen, zolang Beek het geld maar zou terugbetalen. En hoewel Beek uiteindelijk over de brug kwam, gaf Markus hem toch aan. Beek raakt financieel aan

Johannes Jacobus Beek, kort na zijn arrestatie

¹ Jacco Snoeijer is RAIO bij de Rechtbank Den Haag, Cees Nierop is advocaat bij Jebbink Soeteman Advocaten te Amsterdam, hij komt uit Hoorn. De auteurs bedanken Jan de Bruin van het Westfries Archief voor zijn hulp.

» lagerwal en is suïcidaal (een poging zich op zolder op te hangen mislukt, terwijl ook een verdrinkingspoging strandt). Hij zint ruim drie jaar lang op wraak. Dan – naar eigen zeggen door het lezen van slechte romannetjes – komt hij op het idee de markmeester te vergiften. Beeks zwager koopt in de lente van 1910 het rattenkruit bij een drogisterij op het Kerkplein 32 in Hoorn. Beek gaat goed voorbereid te werk: hij test het spul op ratten en het werkt.

'Dan is u er nog en ik ook'

Op woensdag 28 september 1910 loopt Beek – dan 63 jaar oud – de zes kilometer naar Scharwoude Avenhoorn om de trein te nemen naar Haarlem. Daar, aan de Groote Houtstraat 173, koopt hij zijn Hoornse taart. De bakkerij van Francois Hellingman is in 1910 net geopend en de Hoornse taart is één van de eerste taarten die de bakker verkocht. De verkoop van de beruchte taart heeft de reputatie blijkbaar niet geschaad, want op het adres is nog steeds dezelfde bakker (Michel Patisserie en Chocolaterie) gevestigd.

Beek bestelt een gelaagde taart (van een gulden) en zegt er nadrukkelijk bij dat de taart open moet kunnen omdat hij er nog wat tussen moet doen. Dat was in die tijd geen abnormaal verzoek: het was gebruikelijk om een klein cadeautje in de taart te stoppen. De bakker laat Beek bij het meenemen van de taart

De kleinzoon van het dienstmeisje: 'Bij ons kwam nooit een taart op tafel'

nog even zien hoe hij de taart het best kon openmaken.

Het is onbewolkt, bijna twintig graden en in de tuin van een café in Haarlem – de tapperij van Jan Kooij aan het Houtplein nummer 29 – drinkt Beek een borrel (en nog één) en doet hij het rattenkruit 'gelijkmatig strooiend' tussen de twee helften van de taart. Het is genoeg om twaalf mensen te vellen.

Hij schrijft ook een begeleidend briefje. Met zijn linkerhand en in verdraaide letters feliciteert hij – volgens de ondertekening 'een oude kermisreiziger' – de marktmeester met zijn verjaardag: 'Ik ben zoo vrij U een klein presentje te zenden. Eet u dit maar lekker op en laat het niet oudbakken worden.' Aan het eind van het briefje schrijft Beek alias 'de oude kermisreiziger': 'Ik hoop dit een ander jaar nog eens te doen dan is u er nog en ik ook.' Die wens komt onverwacht en tegen de zin van Beek uit.

Beek vertrekt aan het eind van de middag naar Amsterdam en levert de taart onder opgave van een valse naam ter verdere bezorging af bij Van Gend & Loos op de Dam. Hij loopt nog wat

rond – 'in donker colbertpak en fantasiehoed', volgens een getuige – en neemt om een uur of tien de trein terug naar Hoorn. Wat er op de terugweg door zijn hoofd spookt, zal hem later opbreken.

Iets tegen taarten

Op donderdag 29 september 1910 wordt marktmeester Willem Markus 84 jaar. De taart wordt bezorgd aan Grote Oost 75 te Hoorn en het 15-jarige dienstmeisje Grietje Appelman neemt verbaasd de taart in ontvangst. Ze helpt mevrouw met het uitpakken van het gebak: de vrouw van de marktmeester heeft zoveel trek, dat het bijbehorende briefje nauwelijks wordt gelezen.

Zelf laat Markus de giftaart aan zich voorbij gaan. De taart van het jaar ervoor was namelijk niet zo goed gevallen en Markus had sindsdien iets tegen taarten. Des te meer gebak voor de rest van de familie. De taart van 1910 ziet er immers 'smakelijk genoeg' uit en de vrouw van de marktmeester, Maria Markus-Musman, 'eet flink van den taart'. Ook Grietje Appelman neemt een klein stukje.

De kwade gevolgen van het rattenkruit zijn direct merkbaar. Mevrouw Markus braakt, poept en sterft een paar uur later, om halfdrie 's nachts. Haar maaginhoud bevat dan nog ruim drie gram arsenicum: genoeg om een iemand van honderd kilo om te brengen.

Ook Grietje Appelman lijdt verschrikkelijke pijnen. Zij verkeert dagenlang

Grietje Appelman, dienstmeisje van het echtpaar Markus, in haar bedstee voor herstel na het eten van de vergiftigde taart

Lied

't Vergift dat kruipt door vleesch en bloed,
De vrouw die krimpt ineen.
En Markus weet niet wat hij moet,
Vliegt naar een dokter heen.
De dokter komt en zegt vol drift,
Hier is een moord begaan.
De vrouw die sterft aan zwaar vergift, (bis)
't Is gauw met haar gedaan (bis).

Dit lied verscheen een jaar na de moord en was bedoeld om mee te zingen op de Hoornse kermis.

De gifmenger schrijft: ‘Eet u dit maar lekker op en laat het niet oudbakken worden’

in levensgevaar, krijgt zelfs het Sacrament der Stervenden toegediend, maar overleeft. Pas een maand later komt ze het bed van haar opoe uit. Ze herstelt volledig, krijgt acht kinderen, en wordt 88 jaar oud, maar de gebeurtenis heeft een diepe indruk achtergelaten. ‘Bij ons kwam nooit een taart op tafel’, vertelt haar inmiddels bejaarde zoon. ‘En als ze over de zaak vertelde, en over mevrouw Markus, dan werd ze zelfs jaren later nog emotioneel’.

‘Vreemde houding’

Op 3 oktober 1910 wordt mevrouw Markus onder grote belangstelling begraven – zelfs moordenaar Beek zou aanwezig zijn, zo gaat later het gerucht. Burgemeester De Joncheere houdt een toespraak. Markus volgt luid wenend de baar en strooit bloemen op het graf van zijn vrouw. ‘Geheel Hoorn is begaan met het treurige lot van den algemeen geachten heer Markus, die op zoo’n verschrikkelijke wijze z’n meer dan 80-jarige echtgenoot moest verliezen’, staat er in de krant. Waar mevrouw Markus begraven is, en of het graf nu nog bestaat, is onbekend.

Beek wordt op diezelfde dag gearresteerd. Hij is de plaatselijke politie opgevangen door ‘zijn vreemde houding’, terwijl ook een stadgenoot de politie had geïnformeerd over Beeks langgekoesterde wrok jegens Markus. Beek komt vrijwillig uit het achterhuis van zijn woning, verzet zich niet tegen zijn arrestatie, en legt de dag erop, na ‘een kruisvuur van vragen’, een volledige bekentenis af. De Hoornse inspecteur van politie krijgt van de burgemeester een gratificatie vanwege zijn ijver en tactvol optreden. Beek wordt afgevoerd naar Alkmaar.

K. Molenaar, agent van politie, deed als eerste onderzoek in de gifmoordzaak

Beek: ‘een klein, gebogen mannetje aan wien men de zware misdaad welke hij heeft begaan niet zou toeschrijven’

De stad loopt uit. Er staat een boze mensenmassa voor het station van Hoorn te wachten. Tevergeefs, want Beek wordt per rijtuig – de blauwe politie-BMW van destijds – naar Bobeldijk gebracht om

vandaaruit per trein verder te reizen. Meer dan honderd fietsers rijden vervolgens met het rijtuig mee. Bij het station in Bobeldijk verzamelen zich nog meer mensen en de sfeer is vijandig. De politie weet te voorkomen dat toeschouwers Beek te lijf gaan.

Geweten, begrepen en verwacht

Op 29 november 1910 begint voor de Rechtbank Alkmaar het proces tegen Beek. Als hij aan de arm door een veldwachter wordt binnengeleid, gaat er op de publieke tribune een gemompel op. ‘Den beklagde is een klein, gebogen mannetje aan wien men de zware misdaad welke hij heeft begaan niet zou toeschrijven’, aldus de rechtbankver slaggever van de krant.

»

» Vraag is of Beek kan worden veroordeeld voor moord op de vrouw van de marktmeester, zoals de officier van justitie eist. Moord betekent immers dat er opzettelijk en met voorbedachten rade is gehandeld. Beek ontkent dat. Hij zegt dat zijn opzet alleen was om Markus zelf te doden, en niet zijn echtgenote. Dat zij uiteindelijk stierf was dan ook niet meer dan dood door schuld, bepleit Beeks toegevoegde advocaat, mr. Dorbeck.

De Alkmaarse rechtbankpresident Van Tienhoven legt Beek het vuur aan de schenen. Hij vraagt Beek of hij er niet aan gedacht had dat meerdere mensen van de taart zouden kunnen eten. Beeks ontkenning gaat er bij de president niet in.

President: 'Dat ligt toch voor de hand!'

Beek: 'Ja, ik heb er wel aan gedacht, maar te laat.'

President: 'Dus u hebt geweten, begrepen, en verwacht, dat ook anderen zouden kunnen worden gedood?'

Beek: 'Ja.'

President: 'Was dus uw haat tegen en begeerte om Markus te doden zoo dat u desnoods er nog andere mensen aan zoudt wagen?'

Beek: 'Neen.'

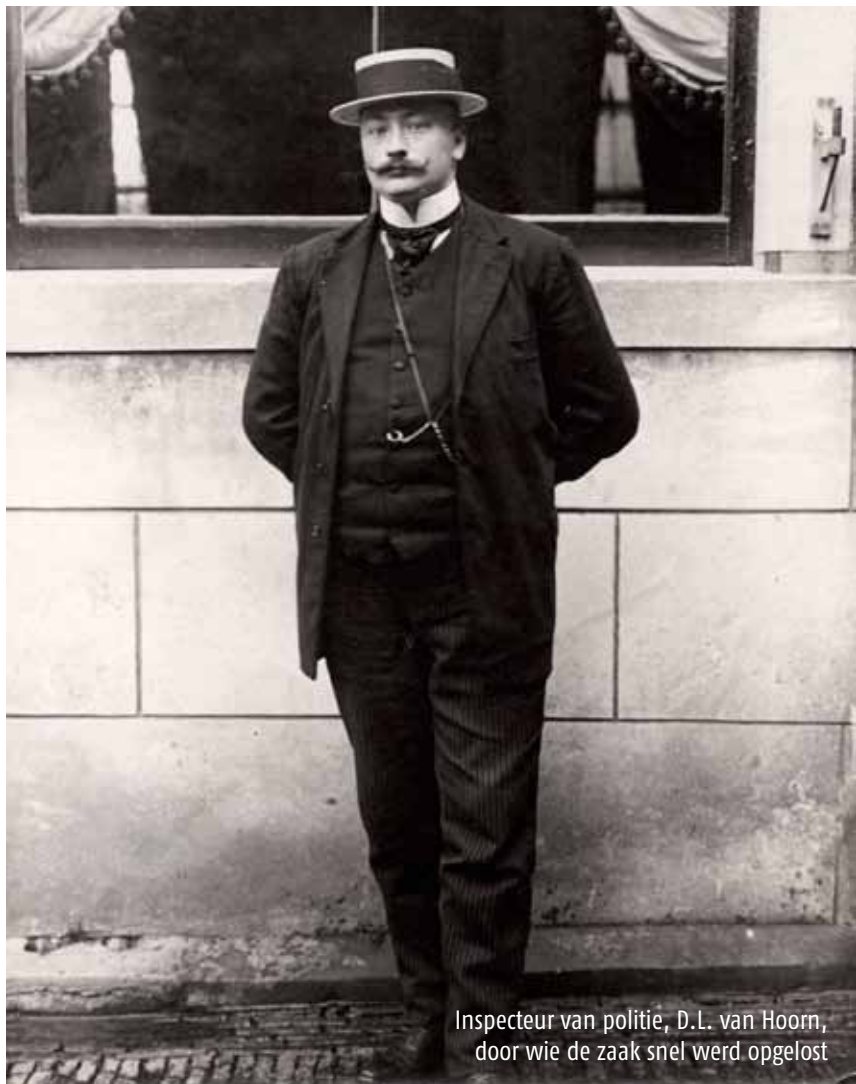
President: 'Heeft u iets gedaan om te voorkomen dat anderen van de taart zouden eten?'

Beek: 'Neen.'

Als Beek door twee veldwachters de zittingszaal wordt uitgeleid is hij 'oogen-schijnlijk onaangedaan'.

Twee weken later – er worden in die tijd het nu ondenkbare aantal van dertien getuigen en vier deskundigen gehoord – acht de rechtbank moord op mevrouw Markus en poging tot moord op Grietje Appelman niet bewezen. Beek wordt voor doodslag en poging tot moord op marktmeester Markus tot een gevangenisstraf van vijftien jaar veroordeeld.

In hoger beroep blijft dat oordeel niet overeind. Beek wist immers dat Markus getrouwd was en samenwoonde aan de Grote Oost, zo stelt het Amsterdamse gerechtshof vast. Bovendien had Beek in de trein vanuit Amsterdam terug naar Hoorn bedacht dat mevrouw Markus,

Inspecteur van politie, D.L. van Hoorn, door wie de zaak snel werd opgelost

Zelf doen

Koop 's ochtends een taartje bij Michel Patisserie op de Grote Houtstraat 173 in Haarlem (hier kocht Beek de taart), ga naar de fotowinkel op Houtplein 29 (hier deed Beek het rattenkruit in de taart); koop daar iets. Neem dan de trein naar Amsterdam. Ga geld pinnen bij het bankfiliaal van de ABN-AMRO op Dam 2 (hier leverde Beek de taart af bij Van Gend & Loos voor verzending). Neem de trein naar Hoorn. Overdenk uw zonden tijdens de treinreis. Eet een croissantje op Kerkplein 32 bij croissanterie La Marquise (hier was de drogisterij waar de nietsvermoedende zwager van Beek het uiterst effectieve rattengif kocht). Loop verder naar Grote Oost 75 (woonhuis Markus, plaats delict). Sluit de dag af met een taartje bij het Engels theehuis Gumbleton's, aan de Grote Noord 14 in Hoorn, het huis waar gifmenger J.J. Beek woonde.

'die in haar echtelijke woning veel in te brengen had', de volgende dag wel van de taart zou eten. Toch had Beek niks gedaan om dat te voorkomen. Daarmee stond vast dat Beek, die wist dat het

eten van de taart dodelijk zou zijn, niet alleen de marktmeester wilde vermoorden, maar 'de dood die vrouw [...] tevens heeft gewild'. Moord op mevrouw Markus en poging tot moord op de marktmeester zelf wordt dan ook bewezen verklaard en Beek krijgt levenslang. Zijn cassatieberoep wordt door de Hoge Raad op 19 juni 1911 verworpen.

Lang leve

Het arrest van de Hoge Raad – in inkt, handgeschreven – rust tegenwoordig in het Nationaal Archief, weggestopt in een dikke bundel tussen andere arresten uit het tweede kwartaal van 1911. De hoofdrolspelers uit het arrest zijn er niet meer. Johannes Jacobus Beek overleed in 1918 in de gevangenis te Leeuwarden. Marktmeester Markus overleefde hem en stierf het jaar erop, 93 jaar oud. Grietje Appelman leefde tot 1984. Maar de voorwaardelijke opzet leeft voort en de Hoornse Taart is dagelijkse kost in college- en in rechtbanken. Lang leve de Hoornse taart. <<

De Stand van de Advocatuur 2012

De Stand van de Advocatuur is het enige jaarlijkse trendonderzoek over de advocatuur en juridische dienstverlening in Nederland. Het geeft trends, nieuwe ontwikkelingen en opvallende zaken aan. Met deze kant en klare externe analyse van de advocatuur ziet u direct waar uw kansen liggen en natuurlijk ook wat uw bedreigingen zijn.

U vindt onder meer:

- ▶ Top 50 van advocatenkantoren
- ▶ Kerncijfers omzet, omzet per werknemer, bruto winstmarge en leverage
- ▶ Het snel veranderende landschap van juridische dienstverlening
- ▶ Interviews met Legal counsels en een analyse voor het werkveld
- ▶ De Zaak van het Jaar – gekozen door de kantoren zelf – en De advocaat van morgen

Met dit heldere rapport krijgt u snel inzicht in de Nederlandse advocatenmarkt.

ISBN: 978 90 12 38837 5
Hoofdredactie: Lucien Wopereis

www.sdu.nl

Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar in de boekhandel

‘Als het om hun baan gaat, moeten mensen in beroep kunnen’

Onbegrip over het huidige ontslagrecht bracht D66-Kamerlid Fatma Koşer Kaya tot een wetsvoorstel om het systeem te versoepelen. Arbeidsrechtsspecialist en redactielid Christiaan Oberman ondervroeg de voormalige advocaat erover.

Door Mark Maathuis

‘Het is een doolhof. Niet transparant, psychisch belastend voor de werknemer, duur voor de werkgever en het werkt ongelijkheid in de hand.’ De kritiek van Koşer Kaya op het huidige stelsel is helder. ‘Ik zat als jonge advocaat en later als procesrechtjurist bij de FNV, deed daar 175 zaken per jaar en ik weet niet eens meer hoeveel onredelijke ontslagprocedures ik begonnen ben. Toch heb ik nooit aan een werknemer kunnen uitleggen waarom de één wel en de ander geen vergoeding krijgt. Toen begon ik mij af te vragen waarom wij een stelsel hebben dat gelijke gevallen ongelijk behandelt. Ik raakte ervan overtuigd dat een eenduidig stelsel nodig was in plaats van dit circus.’

Verschillende uitkomsten

Als portefeuillehouder Sociale Zaken en Werkgelegenheid diende ze daarom vorig jaar november een initiatiefwetsvoorstel in om het ontslagrecht te hervormen. Op dit moment kan een arbeidsovereenkomst alleen worden opgezegd als het UWV instemt. Voor een vergoeding of wedertewerkstelling moet de ex-werknemer zich bij de rechter melden, die bekijkt of zijn ontslag kennelijk onredelijk was. Daarnaast is er de route naar de kantonrechter. Kiest men voor deze snelle procedure dan gelden de regels van het bewijsrecht niet en kunnen partijen geen beroep instellen. Maar de rechter kan een eventuele ontbindingsvergoeding direct bepalen

‘Het draait om gelijke behandeling. Een duaal stelsel dat tot ongelijkheid leidt – dat kan niet. En je biedt geen oplossing voor flexwerkers’

zodat de werknemer al bij de beëindiging van de arbeidsovereenkomst weet waarop hij recht heeft.

In de praktijk blijkt echter dat verschillende routes volgen tot ongelijke uitkomsten kunnen leiden. ‘En dat werkt rechtsongelijkheid in de hand,’ aldus Koşer Kaya, die niet alleen staat in haar kritiek. Zo bleek uit het in februari gepubliceerde rapport *Vraag naar arbeid 2011* van het Sociaal en Cultureel Planbureau dat driekwart van de werkgevers behoefte heeft aan flexibeler ontslagregels; een rondgang langs 240 leden van de Nederlandse vereniging van Commissarissen en Directeuren liet hetzelfde percentage voorstanders zien; en omdat dit nieuwe stelsel volgens Koşer Kaya zo’n 100 miljoen euro goedkoper is, kan haar voorstel ook politiek de wind mee krijgen.

Het voorstel in vogelvlucht

Met het afschaffen van het algemeen opzegverbod vervalt de ontslagvergunningprocedure bij het UWV. In plaats daarvan moet een werkgever de werknemer die hij wil ontslaan vooraf horen, zodat deze weet wat hem boven het hoofd hangt. Ook moet de werkgever na het ontslag de WW-uitkering van de werknemer drie maanden aanvullen tot negentig procent van het laatstverdiende salaris. Pas als de overeenkomst is opgezegd kan de werknemer die zijn ontslag wil aanvechten naar de rechter. Oordeelt deze vervolgens dat het ontslag inderdaad onredelijk was, dan krijgt de werknemer een schadevergoeding en zijn baan (of een billijke afkoopsom) terug. De ontbindingsprocedure is slechts mogelijk als sprake is van een dringende reden (ontslag op staande voet) of bij arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd zonder tussentijdse opzegtermijn. Een ingrijpend plan, geeft Koşer Kaya toe, ‘maar om de arbeidsmarkt te hervormen, moet je breed durven kijken.’

Is deze grote omslag echt nodig? In de praktijk werken de ontslagregels toch goed?

‘Dan ontloop je de principiële vraag: “Waar draait het hier om?” Gelijke behandeling. Als je het duale stelsel handhaaft dat tot ongelijkheid leidt – dat kan niet. En je biedt geen oplossing voor flexwerkers, op dit moment al zo’n dertig procent van de arbeidsmarkt en dat percentage is groeiende. Ook is er door arbeidscontracten voor bepaalde tijd en

»

Foto: Mark Maathuis

Koşer Kaya en Oberman in de Haagse werkkamer van het Kamerlid

- » door zzp-constructies veel grijs gebied ontstaan waardoor het stelsel in de knel is geraakt. De praktijk gaat dan zoeken naar uitwegen, maar wie raakt dat als eerste? Mensen aan de onderkant en zij die net aan de middenkaders raken.’

Wordt de rechtspositie van de ontslagen werknemer verbeterd? U legt het initiatief om naar de rechter te stappen bij hem, een behoorlijke psychologische drempel.

‘Om te beginnen wordt de rechtspositie van de werknemer verbeterd door de hoorplicht. Die dwingt de werkgever zorgvuldig met zijn werknemers om te gaan. Daarnaast is het nu al zo dat een werknemer die ontslagen wordt nadat het UWV daarvoor vergunning gegeven heeft, zelf naar de rechter moet stappen.

Dat gebeurt ook regelmatig. Ten slotte wil ik ook beroep en hoger beroep invoeren bij de ontbindingsprocedure voor de kantonrechter. Net als bij elke procedure moet de eiser daarvoor een drempel overwinnen, maar nu is in die gevallen beroep helemaal niet mogelijk. Een verslechtering is het dus zeker niet, want als je wilt, kun je procederen tot aan de Hoge Raad.’

Ontstaat zo niet een rondje om de kerk, waarbij de werkgever het ontslag summier toelicht omdat de arbeidsovereenkomst daarna sowieso ontbonden is?

‘Ja, maar dan handelt de werkgever wel onzorgvuldig. Geen enkele wetstekst zal ooit kunnen voorkomen dat dat gebeurt. Wat de wet wel kan, is voldoende rechts-

‘Wat nu goed gaat, verandert ook’

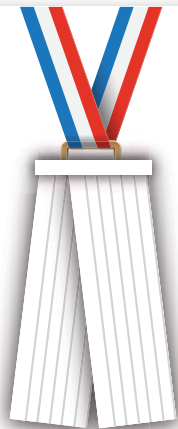
‘Dat er iets moet gebeuren met de arbeidsmarkt, daar is iedereen het wel over eens. En dat de rechtsongelijkheid, toch de zwakte van het huidige systeem met die twee routes, moet worden aangepakt, is ook begrijpelijk.’ En toch is Christiaan Oberman kritisch over het voorstel van Kamerlid Koşer Kaya, zegt hij. ‘En daarin ben ik zeker niet de enige. Ik vind het geen verbetering voor werknemers, integendeel. De verschillende ontslagprocedures – kennelijk, redelijk, kennelijk onredelijk – doen ingewikkeld en omslachtig aan. Ook is de hoorzitting naar mijn mening een wassen neus. En als straks de griffierechten verhoogd zijn, zorgt dat voor ontslagen werknemers voor een extra, financiële drempel, ondanks toezeggingen van mevrouw Koşer Kaya dat voor dit soort procedures een laag griffierecht blijft gelden.’ Zou het voorstel in zijn huidige vorm worden aangenomen? ‘De tijd lijkt rijp om het ontslagrecht aan te pakken, kijk naar de besprekingen in het Catshuis. Maar of het zo drastisch moet? Wat nu goed gaat, verandert namelijk ook.’

bescherming organiseren. Als daarbij of op enig ander moment van onzorgvuldig handelen van de werkgever sprake is, blijft altijd de gang naar de rechter open.’

Als uw voorstel wet wordt, vrezan werkgeversorganisaties eindeloze procedures; de Raad voor de Rechtsbijstand houdt al rekening met 25 miljoen extra.

‘We zullen bepaalde aspecten kritisch moeten bekijken, zeker met het oog op de besprekingen in het Catshuis. Maar op termijn denk ik dat deze veranderingen geld gaan opleveren. We krijgen immers in plaats van twee mogelijkheden één simpele route langs hoorzitting, rechtbank, hof en Hoge Raad. Dat is helder en ook internationaal lopen we dan weer in de pas. Als het om hun baan gaat, moeten mensen in beroep kunnen gaan.’ <<

Loop mee en steun
Lawyers for Lawyers

de **snelste advocaat**.nl
Gezocht: sportieve advocaten!

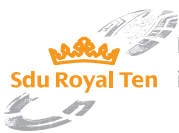
Loop mee voor het goede doel!

Zondag 13 mei in Den Haag
5 km en 10 km

Schrijf je in **voor 15 april**
individueel of met een (kantoor)team

Kijk voor meer informatie en het inschrijfformulier op: desnelsteadvocaat.nl
Volg ons op twitter: [@snelsteadvocaat](https://twitter.com/snelsteadvocaat)

Sdu UITGEVERS

De Snelste Advocaat vindt plaats
in het kader van de Sdu Royal Ten

Crisis zet onafhankelijkheid Europese balies onder druk

Nu in diverse Europese landen de balie wordt opengegoid omdat dat de economische groei zou bevorderen, staat de onafhankelijkheid van de advocatuur ook buiten Nederland onder druk.

Robert Sanders
Information Officer Nederlandse
CCBE-delegatie

De verschillende herstelakkoorden van de 'trojka' EU, Europese Centrale Bank en IMF met enkele lidstaten lijken ook ingrijpende gevolgen te krijgen voor de balies in die Europese landen. De druk die deze trojka uitoefent om hun staatbestel te hervormen strekt zich namelijk ook uit tot rechtspleging en advocatuur.

Ierland: onder staatstoezicht

Voorals in Ierland is de situatie zorgelijk. Als onderdeel van de structurele staats-hervormingen die zijn aangekondigd in het Memorandum of Understanding¹ heeft de Ierse regering in oktober vorig jaar ingestemd met de *Legal Services Regulation Bill*. Het wetsvoorstel voorziet in de instelling van een 'Independent Regulator' voor zowel de barristers als de solicitors, die zal bestaan uit elf leden: zeven niet-advocaten, twee vertegenwoordigers van de Bar Council en twee vertegenwoordigers van de Law Society. Alle elf leden zullen worden benoemd door de Ierse minister van Justitie. De nieuwe autoriteit zal beschikken over regelgevende bevoegdheid over alle aspecten van de beroepsuitoefening, met inbegrip van gedrag- en tuchtrecht en klachtbehandeling. De regering kan op elk moment een van de leden van de autoriteit vervangen, als naar het oordeel

¹ De Memoranda of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality.

² De Ierse regering heeft zich daarin verbonden 'to remove restrictions to trade and competition in sheltered sectors and thereby increase growth in the domestic services sector'.

van de overheid 'the member's removal appears to be necessary for the effective performance of the functions of the Authority'.³

De Ierse minister van Justitie Alan Shatter, zelf voormalig advocaat, verdedigt het wetsvoorstel en de nieuwe autoriteit met een beroep op verbetering van toegang en concurrentie, op transparantie van de kosten voor rechtsbijstand en op adequate klachtenbehandeling voor consumenten. Dat neemt niet weg dat de grip van de overheid op de advocatuur door invoering van de regulator met een minderheid van advocaten aanzienlijk wordt versterkt. Inmiddels hebben de Bar Council en de Law Society in de aanloop naar de parlementaire behandeling van het voorstel amendementen ingediend.

Italië: vreemd kapitaal en ministeriële regeling

In Italië bevatte de Stabiliteitswet die werd goedgekeurd in de nadagen van de regering-Berlusconi op 14 september 2011 een reeks bepalingen ten aanzien van de advocatuur. Onder druk van de EU en kennelijk bedoeld om het liberaliseringsproces te versnellen, heeft het Italiaanse parlement inmiddels een nieuwe Stabiliteitswet (183/2011) goedgekeurd, die ook een aantal bepalingen bevat met betrekking tot de gereguleerde beroepen, waaronder de advocatuur. Zo omvat deze wet de afschaffing van de advocatentarieven, maar ook de invoering van 'alternative business structures'. Het wordt mogelijk dat een breed scala aan bedrijfsvormen (van de LLP tot aan beursgenoteerd) wordt toegestaan om louter professionele activiteiten uit te oefenen. De toegelaten aandeelhouders zijn beroepsbeoefenaren, ingezetenen uit andere EU-lidstaten (die wel aan de beroepsvereisten moeten voldoen) en 'non-professionals', die uitsluitend technische deskundigheid of investeringskapitaal kunnen inbrengen. Bestuurders van buiten de advocatuur en vreemd kapitaal worden daarmee dus toegelaten, maar de regels zijn intussen wel zodanig

aangepast dat de meerderheid van de aandeelhouders tot de beroepsgroep moeten behoren. De praktijkuitoefening blijft geheel voorbehouden aan bevoegde beroepsbeoefenaren.

Tot slot vervalt binnen twaalf maanden na inwerkingtreding van de Stabiliteitswet de bestaande beroepsregulering, zodat er dan nieuwe regelgeving moet zijn vastgesteld. De Italiaanse algemene raad van de balie (de *Consiglio Nazionale Forense*, CNF) betwist de grondwettelijkheid van die bepaling, waarin een ministeriële regeling de formele wetgeving dreigt te vervangen.

Portugal: in overheidsdienst

De Portugese overheid heeft als opdracht in het algemeen de toegankelijkheid van de gereguleerde beroepsgroepen (waaronder de advocatuur) te liberaliseren en de voorbehouden activiteiten aan te pakken. Dat betekent onder meer het wegnemen van de beroepseisen die niet gerechtvaardigd of proportioneel zijn, zoals de beperkingen op het adverteren. Ten aanzien van de toegang tot het recht springt het voornemen van de regering in het oog om daartoe rechtstreeks advocaten te rekruteren en hun maandelijks een vaste vergoeding te betalen. Onder de voorgenomen plannen wordt de Portugese overheid feitelijk rechtstreeks partij bij de rechtshulpverlening.

Griekenland: andere contributie

De Griekse regering heeft de trojka toegezegd om te onderzoeken in welk opzicht de bijdrage voor lidmaatschap van de balie redelijk, proportioneel en gerechtvaardigd is. De trojka trekt de proportionaliteit en de transparantie van het huidige systeem in twijfel, waarbij advocaten min of meer betalen aan de hand van een aantal criteria, zoals aanwezigheid in de rechtszaal en door de balie aangeboden diensten. Inmiddels zijn de minimumtarieven voor advocaten in Griekenland afgeschaft, is het verbod op de publiciteit opgeheven en mag een Griekse advocaat in elk rechtsdistrict optreden; een samenwerkingsverband van advocaten is ook niet langer beperkt tot de advocaten van één en dezelfde plaatselijke orde. De door de trojka gewenste in-

troductie van multidisciplinaire praktijken is voorlopig opgeschort, onder meer door verwijzing naar de Wouters-zaak. Opmerkelijk is dat ook de trojka-eis om de inschrijving van hypotheken en rechtspersonen over te brengen naar het notariaat op de lange baan is geschoven. Als aanpak van de enigszins conservatieve baliestructuur in Griekenland lijken sommige maatregelen gerechtvaardigd, maar ook hier grijpt de regering rechtstreeks in in aspecten van de beroepsregulering (bijvoorbeeld de interne financiering) die tot de eigen bevoegdheid van de balie behoren.

CCBE: 'vrij van staats-toezicht!'

De Raad van Europese balies (CCBE) stelt tegenover deze ontwikkelingen dat onafhankelijkheid van de balie ten opzichte van de staat een wezenskenmerk is van een vrije en democratische samenleving. Ook is het een fundamenteel recht van een rechtzoekende om te worden bijgestaan door een advocaat die onafhankelijk is van de overheid. Daarom dient de regulering van die beroepsgroep door de staat vrij te zijn van staats-toezicht en mogen rechtshulpverlenende advocaten niet direct door de staat te werk worden gesteld. De CCBE beroept zich op internationale beginselverklaringen als de *Aanbeveling van de Raad van Europa ten aanzien van de uitoefening van het beroep van advocaat* (2002) en de *United Nations Basic Principles on the Role of Lawyers* (1990).

De CCBE schreef in december 2011 samen met de American Bar Association (ABA) een bezorgde brief aan het IMF over de impact van de trojka-ontwikkelingen op de kernwaarden van de advocatuur.⁴ Het IMF antwoordde begin februari dat de rechtsstaat een sleutelrol vervult bij het stimuleren van een goed zakelijk investeringsklimaat. Over het Ierse wetsvoorstel zegt het IMF dat het niet de bedoeling is de onafhankelijkheid van de advocatuur te ondermijnen door wat voor afgesproken maatregel ook. Het valt af te wachten of dit zal leiden tot aanpassing van de Ierse plannen en die elders in Europa. <<

3 Art. 8 lid 12 sub d Legal Services Regulation Bill 2011, te vinden op de website van het Ierse parlement: www.oireachtas.ie.

4 Ook de Japanese Federation of Bar Associations (JFBA) heeft het IMF met een soortgelijke brief benaderd.

Eén getuige is géén getuige. Toch?

Drie recente arresten maken duidelijk dat de Hoge Raad een verscherpte kijk op de bewijsminimumregel van art. 342 lid 2 Sv heeft laten varen – of nimmer heeft beoogd.

Door Jop Spijkerman¹

‘Het bewijs dat de verdachte het te lastegelegde feit heeft begaan, kan door den rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige,’ aldus het tweede lid van art. 342 Sv. ‘Unus testis, nullus testis’ vormt een belangrijk beginsel binnen ons negatief-wettelijk bewijsstelsel. Enkel die bewijsmiddelen genoemd in de wet mogen tot het bewijs van het ten laste gelegde meewerken, waarbij de wet eveneens het minimaal benodigde bewijs lijkt te duiden. Het woord ‘lijkt’ wordt hier opzettelijk gebruikt, nu de HR sinds 2009 de nodige onduidelijkheid heeft geschapen in de uitleg van de bewijsminimumregel van art. 342 lid 2 Sv. Vóór 30 juni 2009 was er geen vuilte aan de lucht. Indien naast de verklaring van een getuige een ander bewijsmiddel bijdroeg aan het bewijs van een (ondergeschikt) gedeelte van de bewezenverklaring, was het bewijsminimum geleverd. Immers, de gehele bewezenverklaring moet steunen op minimaal twee bewijsmiddelen, niet elk gedeelte afzonderlijk.

Het Haagse hof paste deze regel getrouw toe door een verdachte van bedreiging te veroordelen op basis van de verklaring van het slachtoffer dat deze in Gouda was bedreigd en (een gedeelte van) de ontkenkende verklaring van verdachte, waaruit wel bleek dat deze in Gouda aanwezig was geweest. De HR oordeelde echter dat de bewezenverklaring onvoldoende met redenen was omkleed, nu de verklaring van de verdachte onvoldoende steun gaf aan de verklaring van het slachtoffer.² De vraag of hiermee een nieuw criterium was

ontstaan³, probeerde de HR begin 2010 zelf te beantwoorden:

‘De vraag of aan het bewijsminimum van art. 342, tweede lid, Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. De HR kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van art. 342, tweede lid, Sv, maar daaromtrent slecht tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het beslissen van concrete gevallen. (...) Anders dan in (...) is in deze zaak geen sprake van een te verwijderd verband tussen die ene getuigenverklaring en het overige gebezigde bewijsmateriaal.’⁴

Behoudens de introductie van het meer materiële ‘verwijderd verband’-criterium, verschaft de HR geen helderheid. Ook in de daaropvolgende arresten koos men voor een casuïstische benadering om in de meeste gevallen te concluderen dat geen sprake was van schending van art. 342 lid 2 Sv.⁵

Onlangs schreef Bleichrodt naar aanleiding van deze arresten al dat de in 2009 ingezette koerswijziging voor de rechtspraktijk gering was.⁶ Die conclusie wordt nu bevestigd in drie recente arresten. Met minimale motivering worden cassatieberoepen, gebaseerd op schending van de bewijsminimumregels, door de HR verworpen. Opvallend is dat twee verschillende AG’s in alle drie deze zaken concluderen

tot vernietiging vanwege strijd met art. 342 lis 2 Sv.⁷

LJN: BS7910 betreft een opa, verdacht van seksueel misbruik van zijn kleindochter. Als steun voor de verklaringen van de kleindochter lijkt het hof haar dagboek-aantekeningen te gebruiken. A-G Silvis merkt hierover op dat deze aantekeningen, ook al zijn ze bij toeval ontdekt, niet afkomstig zijn van een andere bron dan de door kleindochter later afgelegde verklaringen. Derhalve mogen ze niet als steun voor de verklaringen van het slachtoffer worden gebruikt.

In LJN: BT6458 overweegt het hof dat ook de huidige interpretatie van de bewijsminimumregel er niet aan in de weg staat dat het daderschap van de verdachte wordt aangenomen op basis van één bewijsmiddel. A-G Silvis gaat dat te ver, nu het bewijs dat de verdachte het feit heeft begaan juist daderschap inhoudt en derhalve niet op de verklaring van één getuige mag worden aangenomen.

In LJN: BQ6144 werd verdachte veroordeeld ter zake diefstal van een scooter, waarbij het bewijs bestond uit de belastende verklaring van zijn medeverdachte en bewijsmiddelen waaruit bleek dat de scooter, elf dagen voor aanhouding van de verdachte, inderdaad gestolen was. Volgens A-G Vellinga biedt dat gegeven onvoldoende steun voor de verklaring van de medeverdachte dat nu juist verdachte de scooter gestolen had.

Het stof dat de juni 2009 arresten hebben doen opwaaien is verdwenen. De nadien gewezen arresten tonen aan dat de HR na 30 juni 2009 in hoofdlijnen geenszins van koers veranderd is.

1 Advocaat bij Wladimiroff Advocaten in Den Haag.

2 HR 30 juni 2009, NJ 2009, 495. Zie ook HR 30 juni 2009, NJ 2009, 496.

3 Zie de noot van Borgers onder HR 30 juni 2009, NJ 2009, 496.

4 HR 26 januari 2010, NJ 2010, 512.

5 Zie HR 13 juli 2010, NJ 2010, 515 (de Hoge Raad geeft in dit arrest wel expliciet aan dat een rechter in geval van een ‘unus testis’-situatie dient te motiveren waarom toch aan het bewijsminimum is voldaan), HR 5 oktober 2010, NJ 2010, 612, HR 25 januari 2011, NJ 2011, 64 en HR 20 maart 2011, NJ 2011, 170.

6 Zie F.W. Bleichrodt, *Bewijsminima: een nieuwe invulling?*, in: P.H.P.H.M.C. van Kempen e.a. (red.), *Levend strafrecht. Liber amicorum Y. Buruma*, Deventer: Kluwer 2011, p. 11–26.

7 Overigens was dit ook al het geval in HR 5 oktober 2010, NJ 2010, 612 en HR 25 januari 2011, NJ 2011, 64.

Positie huurder bij renovatie bedrijfsruimte

Huurder moet beter worden beschermd

De Tweede Kamer behandelt een wetsvoorstel ter verbetering van de positie van huurders van bedrijfsruimte bij renovatie. Is die positie inderdaad zo slecht? En zo ja, zou dit wetsvoorstel er iets aan kunnen doen? Een debat.

Foto: Bert Janssen / HH

Door Willem Bierens de Haan¹

Renovatie van het gehuurde object is een omstandigheid waarbij de verhuurder ervoor kan kiezen de huur te laten doorlopen (art. 7:220 BW lid 1 en 2) of de huur tussentijds tot een einde te laten komen (art. 7:220 BW lid 4). Daarbij bevat de wet een bewijsvermoeden: betreft de voorgenomen renovatie tien of meer woon- of bedrijfsruimten in eenzelfde complex, dan wordt het voorstel van de verhuurder geacht redelijk te

zijn bij een akkoord door 70% of meer van de huurders. Veelal zal dan aan de huurders een vertrekvergoeding worden betaald om tegenstemmen of vertraging bij de ontruiming te voorkomen. Dat is voor de partijen dan een redelijke oplossing. Na het voltooiën van de renovatie zullen er nieuwe huurcontracten afgesloten worden tegen het dan geldende prijspeil. Door deze omstandigheid is de verhuurder in staat een 'huursprong' te realiseren: in plaats van de jaarlijkse huurverhoging kan ineens de geldende markthuurgcontracteerd worden.

Renovatie bij bedrijfsruimte

Een huuropzeggings heeft bij bedrijfsruimte (art. 7:290 BW) verstrekkende gevolgen. Deze categorie huurders is als geen andere plaatsgebonden.² Ook de huurder van een unit in een winkelcentrum heeft er belang bij dat er zo min mogelijk wordt afgeweken van zijn vaste plaats. De huurder drijft daar zijn onderneming en zal het nodige in de gehuurde

¹ Eigenaar Stichting Kring van Leidse Repetitoren.

² De zekerheid over de blijvende beschikbaarheid van het pand waar de huurder zich eenmaal gevestigd heeft, wordt uitdrukkelijk genoemd in de Memorie van Toelichting bij de oorspronkelijke huurwetgeving (MvT II 1966/1967, 8875, nr. 3 pag. 1)

locatie geïnvesteerd hebben. Het huurcontract heeft ook een langjarig karakter: in de regel geldt de overeenkomst voor vijf plus vijf jaar (art. 7:292 BW). Het is relevant dat het winkelend publiek weet waar de ondernemer 'zit', vaste klanten komen geregeld terug.

In de praktijk gebruikt de verhuurder zijn wettelijke renovatiebevoegdheid steeds vaker als alibi om op korte termijn van zijn huurders af te zijn. Het gaat daarbij vaak om goedbetalende huurders die zich trouw aan de vele bepalingen in het huurcontract houden.³ De huuropzegging bij renovatie geldt voor bedrijfsruimte als een vorm van duurzaam eigen gebruik (art. 7:296 lid 1 letter b BW). Veelal worden grote winkelcentra geëxploiteerd door professionele partijen. Tussentijdse renovatie, waarbij vaak sprake is van sloop en vervanging door nieuwbouw, wordt als kans gezien om dan nieuwe huurders aan te trekken, die tegen de dan geldende marktconforme huurprijs een contract kunnen afsluiten. Bij gestanddoening van de huur aan de oude huurder zal de verhuurder contractueel slechts aanspraak kunnen maken op de jaarlijkse huurverhoging. Deze huurverhoging omvat vaak niet meer dan een indexering (inflatiecorrectie) en is dus geen 'echte' verhoging van de huur. 'Het artikel wordt gebruikt om eenvoudig een huurovereenkomst van bedrijfsruimte te laten beëindigen'.⁴

Recente ontwikkelingen bij een aantal grote winkelcentra hebben de politiek aanleiding gegeven om met wetsvoorstel 33 018 de positie van de bedrijfsruimte-

Wetsvoorstel 33 018

In het wetsvoorstel valt renovatie van het gehuurde niet langer onder de opzeggingsgrond 'dringend eigen gebruik' (art. 7:296 lid 1 sub b BW). Een verhuurder die het gehuurde wil renoveren, kan dan meestal pas na de tweede termijn van vijf jaar, dus tien jaar na aanvang van de huurovereenkomst, de huurovereenkomst opzeggen, met een beroep op 'belangenafweging'. Het wetsvoorstel ziet op (omvangrijke) renovaties die niet kunnen worden uitgevoerd met behoud van de huurovereenkomst. Echter, ook voor de situatie dat de huurder na de renovatie weer kan terugkeren in het gehuurde wordt de wet aangepast. Voor dergelijke situaties wordt geregeld dat de huurder een minimumbedrag zal ontvangen voor de verhuis- en inrichtingskosten. Onderhavige artikelen zullen zich met name toespitsen op renovatie die niet met behoud van de huurovereenkomst mogelijk is.

huurder bij een renovatie te versterken.⁵ Het voorstel kent twee elementen: een vast minimumbedrag voor de verhuiskostenvergoeding; en bij de voorgenomen huurbeëindiging moet de rechter belangen afwegen.

Minder machteloos

Bij renovatie van bedrijfsruimte zonder gestanddoening van de huur kunnen een aantal kritische kanttekeningen worden geplaatst. In de eerste plaats kan het arbitrair zijn of er wel een noodzaak is om de huurovereenkomst te ontbin-

den. De ontbindingsvordering wordt op deze grond vaak gemakkelijk toegewezen zonder dat de verhuurder de noodzaak ertoe aannemelijk heeft hoeven maken. De vereiste vergunningen hoeven nog niet aanwezig te zijn, en de verhuurder kan ook zelf het 'dringend eigen gebruik' veroorzaakt hebben.⁶ Hiertegenover staat de huurder tamelijk machteloos: zijn belangen worden nauwelijks in acht genomen. Er is enkel nog aanspraak op een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten (art. 7:297 BW), niet op integrale schadeloosstelling. Aan een wezenlijke bezitting van de ondernemer, te weten zijn klantenkring (de goodwill), wordt in dit verband geen aandacht geschonken.

Invoering van het wetsvoorstel lijkt mij zeer wenselijk. In deze economische periode maken veel middenstandsbedrijven (winkels, horeca enz.) een moeilijke tijd door. Onzekerheid over het huurcontract is het laatste wat de bedrijfsruimtehuurder kan gebruiken. Op het moment kan de verhuurder te gemakkelijk de huur wegens een voorgenomen renovatie tussentijds doen eindigen. Veel succesvolle ondernemingen met gehuurde bedrijfsruimte zijn – zonder bedrijfseconomische reden – ten onder gegaan door een conflict met hun verhuurder. Een plotselinge renovatie bedreigt de onderneming in het voortbestaan en is slecht voor de werkgelegenheid en de economie. Het opnemen van een inhoudelijker regeling voor de vergoeding van verhuiskosten komt de rechtszekerheid ten goede. En de afweging van de betrokken belangen door de rechter is in elk geval een belangrijke verbetering.⁷

³ In het huurcontract voor een ruimte in een winkelcentrum staat nogal eens een gebruikspllicht voor de huurder. De huurder dient dan op bepaalde dagen en tijden zijn winkel geopend te hebben. Voor overtreding daarvan geldt bovendien een boetebeding (art. 6: 91 e.v. BW).

⁴ Memorie van Toelichting 33 018, nr. 3 onder 2. De ongewenste gang van zaken.

⁵ Voorstel van wet van de leden Gesthuizen, Smeets, Blanksma-Van den Heuvel en Van Gent tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek houdende verbetering van de huurbescherming van huurders van bedrijfsruimte.

⁶ MvT II 2011-2012, nr. 33 018, nr. 3 p. 3 en de jurisprudentie in de voetnoten 11 t/m 13 aldaar.

⁷ Al dient te worden voorkomen dat de rechter op de stoel van de ondernemer gaat zitten.

Reactie:

Wetsvoorstel lost geen probleem op

Door Anne Veelenturf^f

De vraag of de huurder van bedrijfsruimte meer bescherming behoeft dan hem op basis van het huidige wetgeving toekomt, is niet gemakkelijk te beantwoorden en afhankelijk van ieders politieke en rechtsfilosofische visie op het huurrecht.² Ik wil hier daarom niet betogen of huurders al dan niet meer bescherming moeten genieten. Maar als de wetgever de huurder beter wil beschermen – een meerderheid in Eerste en Tweede Kamer steunt het wetsvoorstel – moet vaststaan dat het voorstel ook daadwerkelijk tot een betere positie van de huurder leidt. En dat valt te betwijfelen.

Drie gebreken

In de eerste plaats deugt de motivering van het wetsvoorstel al niet. De Memorie van Toelichting schetst het onjuiste beeld dat het verhuurders geen enkele moeite kost om huurders uit hun pand te krijgen bij renovatieplannen, en dat een huurder niet eens de kans krijgt 'om zijn kant van de zaak ook maar te belichten'.³ Dit beeld strookt niet met de praktijk. De verhuurder hoeft weliswaar enkel

aannemelijk te maken (en dus niet te bewijzen) dat hij het gehuurde dringend nodig heeft voor eigen gebruik, maar kantonrechters kunnen bijzonder geneigd zijn om verhuurders kritisch aan de tand te voelen over de uitvoerbaarheid, de haalbaarheid en het stadium van de plannen. Uit de jurisprudentie blijkt ook dat verhuurders met enige regelmaat bot vangen.⁴ Bestaat er wel een probleem dat opgelost moet worden?

Het wetsvoorstel ontnemt bovendien verhuurders de mogelijkheid om na de eerste vijf jaar de huurovereenkomst wegens renovatie te beëindigen. Maar hoe vaak komt het voor dat de verhuurder al binnen vijf jaar na het sluiten van de huurovereenkomst wenst te renoveren? De wetswijziging ziet op omvangrijke renovatieplannen waarbij de voorbereiding vaak meerdere jaren in beslag neemt. Een verhuurder met concrete renovatieplannen die binnen vijf jaar aanvangen, sluit geen huurovereenkomst voor vijf plus vijf jaar.⁵ Na de tweede termijn van vijf jaar zal een verhuurder vaker willen renoveren. Dan kan hij met een beroep op de beëindi-

gingsgrond 'belangenafweging' alsnog de renovatieplannen gebruiken om de huurovereenkomst te beëindigen. De praktijk zal moeten uitwijzen of kantonrechters renovatieplannen van verhuurders strenger gaan toetsen nu (enkel) een beroep op de opzeggingsgrond 'belangenafweging' in plaats van 'dringend eigen gebruik' moet worden gedaan. Nu dit niet eenvoudig te voorspellen is, staat het in het geheel niet vast dat het wetsvoorstel de positie voor huurders zo aanzienlijk verbetert als de MvT beschrijft.

Volgens het wetsvoorstel wordt de wet niet alleen direct van toepassing op lopende huurovereenkomsten, maar geldt deze zelfs ook voor lopende gerechtelijke procedures.⁶ Hierdoor kunnen aanhangige procedures – die bijna allemaal lange tijd lopen – een wending krijgen die zowel de huurder als de verhuurder bij het opzeggen van de huurovereenkomst en het aanhangig maken bij de kantonrechter, volstrekt niet kon voorzien. Zowel om (proces)economische redenen als omwille van de rechtszekerheid is dit onwenselijk en zou het overgangsrecht moeten bepalen dat de wijziging niet ziet op reeds lopende gerechtelijke procedures.

1 Advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten, Breda.

2 Zie in dit licht ook: W. Raas, 'Wetsvoorstel verbetering huurbescherming winkeliers', WR 2011/114.

3 MvT II, Kamerstukken 2011/12, 33 018, nr. 3, onder 1 en 2.

4 G.I. Beij & Th. C. Visser, 'Wetsvoorstel ter verbetering van de huurbescherming in geval van renovatie. Een vooruitgang?', *Tijdschrift voor Huurrecht Bedrijfsruimte*, nr. 6 december 2011, p. 337.

5 Er zijn namelijk uitstekende alternatieven: aan de huurder een overeenkomst voor twee jaar of korter aanbieden of partijen kunnen de kantonrechter verzoeken om een afwijkende termijn overeen te mogen komen.

6 Tenzij de zaak op het tijdstip van inwerkingtreding in hoogste feitelijke instantie al in staat van wijzen verkeert. MvT II, Kamerstukken 2011/12, 33 018, nr. 3, onder 5.

(advertenties)

TOGA
atelier

S c h o u t

Kwaliteit met oog voor detail

www.toga-atelierschout.nl
info@toga-atelierschout.nl

Industrieweg 51
3044 AS Rotterdam
Tel.: 010 245 07 66
di t/m vr 9:00 - 17:30

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

De Google onder digitaal bewijsleveranciers

Snel grote hoeveelheden dossiers doorzoeken? Hulp nodig bij een audit? Of digitaal bewijsmateriaal van de stoep schrapen? 'Advocaten zijn vermoedelijk niet echt op de hoogte van wat er allemaal kan.'

Foto: Shutterstock

Door Mark Maathuis

En van de grootse klussen die Kroll Ontrack ooit op zich nam was het achterhalen van de informatie die op de gesmolten harddisk van de spaceshuttle Columbia stond. Dit ruimteveer was in 2003 bij terugkeer naar de aarde in brand gevlogen en ontploft, waarna de brokstukken in een meer terecht waren gekomen. 'Nadat we de harde schijven op zestig meter diepte hadden teruggevonden, hebben we 99 procent van de informatie die daarop stond kunnen achterhalen. Dat we dat soort dingen kunnen, dat geeft ons bedrijf kracht.' Remon Verkerk is sinds kort verantwoordelijk voor de business development van de Legal Technologies & Forensic Services bij Kroll Ontrack. Dit Amerikaanse bedrijf levert technologische diensten en software waarmee klanten efficiënt en goedkoop data kunnen doorzoeken, managen, herstellen, analyseren, produceren en presenteren.

Hoewel Verkerks afdeling al twaalf jaar bestaat, is met zijn komst de focus binnen de Nederlandse vestiging van het bedrijf meer gericht op de juridische wereld. En dat is volgens hem hard nodig. 'In Nederland is er veel onbekendheid met de mogelijkheden die dit soort onderzoek biedt. Maar dat digitaal bewijs bij ons nog niet echt gebruikt wordt, dat kan toch eigenlijk niet. De digitale wereld is onze dagelijkse realiteit. Het komt volgens mij omdat deze manier van onderzoeken als lastig wordt ervaren. Men is al snel bang de controle kwijt te raken. En hoewel we veel in contact zijn met kennis managers van advocatenkantoren, vermoed ik dat ook veel advocaten niet echt op de hoogte zijn van wat er allemaal kan.'

Van de twaalfde verdieping

Om een voorbeeld te geven: Kroll Ontrack moest vaststellen of op een bepaalde datum via een computer die in een lokaal kantoor van een onderneming stond een overeenkomst was opgemaakt en ge-

print en zo ja, door wie. Uit de server van het bedrijf en de laptops van de mogelijke betrokkenen bleek de overeenkomst ter plekke te zijn opgetekend en binnen het gegeven tijdsbestek inderdaad door de gebruiker in kwestie te zijn geprint. En wat te denken van een verdachte die zijn laptop van een gebouw met twaalf verdiepingen in gruzelementen gooide toen de politie zijn huis binnendrongen was? 'Hoe meer splinters, hoe meer tijd en geld,' aldus Verkerk, 'maar ook dat kan.'

Dat advocaten huiverig lijken ten aanzien van digitaal onderzoek kan Verkerk wel begrijpen. 'Onderzoekers van advocatenkantoren hebben vaak veel ervaring en willen niet opeens afhankelijk worden van allerlei onderzoeksteams van buitenaf.' Ook zijn er veel procedurele vragen omdat richtlijnen voor het veiligstellen van digitale gegevens en het voldoen aan door de rechtbank gestelde regels ontbreken; en soms weet men domweg niet aan welke informatie wel of niet te komen is. 'Maar om binnen

grote hoeveelheden data snel en efficiënt naar de *smoking gun* te zoeken, daarvoor is speciale kennis nodig. Bij veel technologieën die met zoektermen op woorden of termen werken om digitaal materiaal te doorlopen, eindigt men vaak met duizenden hits. Vervolgens moet één medewerker dat gaan doorzoeken. Met één laptop is dat nog te overzien maar met meerdere kantoren op verschillende locaties...

Speciaal daarvoor hebben we in samenwerking met research teams van advocatenkantoren technologieën ontwikkeld. Omdat die aansluiten op de specifieke behoeftes van advocaten, stellen wij hen in staat het digitaal bewijs zelf te achterhalen. Ze kunnen helemaal zelf bepalen hoe en wat. Het unieke aan onze methode, en ik kan daar niet alles over vertellen, is dat wij via verschillende technologieën meerdere termen en synoniemen koppelen aan eerder vertoonde voorkeuren. Zoals de reclames op Google werken: "Als je dit leuk vindt, dan vind je dat dus ook leuk." Zo kun je met nieuwe informatie een andere koers binnen een onderzoek inzetten en dat levert vaak verrassende resultaten op.'

Prijs van het Pentagon

Om de bekendheid met de mogelijkheden van digitale bewijsvergaring te vergroten, heeft Kroll Ontrack speciaal voor advocaten trainingspakketten ontwikkeld. 'Ze weten namelijk vaak niet hoe snel wij ergens achter kunnen komen. En we komen graag langs om te vertellen hoe veel efficiënter digitaal onderzoek kan.' Zo geeft het seminar *Digitaal forensisch onderzoek voor advocaten* deelnemers inzichten in de processen die gevolgd moeten worden bij het verzamelen van elektronisch opgeslagen data. Met de risico's die gepaard gaan met het digitaal verzenden en opslaan van bedrijfsinformatie (en wellicht -geheimen) heeft Kroll Ontrack ook de nodige ervaring – het Amerikaanse ministerie van Defensie riep het bedrijf niet voor niets twee keer uit tot beste onderneming in zijn soort. 'Alle data die bij ons binnenkomt, wordt van begin tot eind versleuteld en opgeslagen in de meest zwaar beveiligde datacenters. Het is bij ons vaak veiliger dan bij de klant.'

Column

Het lucide kantoor

Dolph Stuyling de Lange

Hoe 'wakker' bent u – hoe bewust? Als je bedenkt hoe kort een mensenleven is, is het jammer dat vaak zo'n groot deel van dat leven onbewust verglijdt. In de nacht (een derde deel van ons leven) maar ook overdag. Gelukkig is daar iets aan te doen en voor uw kantoor zou dat heel goed zijn.

Eerst iets over het effectief maken van die nachten. Dr. Stephen LaBerge heeft wetenschappelijk onderzoek gedaan naar lucide dromen, ofwel het fenomeen van het wakker zijn tijdens het dromen en het bewust beïnvloeden van die droom. Velen hebben weleens de ervaring dat je tijdens een droom weet dat je droomt. LaBerge heeft aangetoond dat je dit kunt aanleren en dat je grote ontwikkelingen kunt bereiken door je 'wakkere bewustzijn' te combineren met de onbegrensde mogelijkheden van je droomstaat. (Zie hierover LaBerges boek *Exploring the world of lucid dreaming*).

Maar ook overdag is er veel winst te boeken. Veel van wat we doen, doen we op de automatische piloot: wakker worden, douchen, aankleden, ontbijten terwijl je de krant doorkijkt of naar je werk rijdt. Voor zover men al momenten bewust 'wakker' is, richt dat bewustzijn zich vaak op wat er komen gaat (zorgen over de conclusie die vandaag echt weg moet) of wat er onlangs gebeurd is (die verschrikkelijke beelden op televisie gisterenavond.) Die automatische piloot is heel handig voor routinedingen. Maar velen zetten hem niet uit, zodat ze hun leven – ook wanneer ze wakker zijn – vooral half slapend doorbrengen.

En dat is jammer, want zo wordt bijvoorbeeld de ontmoeting met kantoorgenoten vaak niet echt geregistreerd of afgedaan met een plichtmatige ochtendgroet. Dat kan beter. De Britse auteur Timothy Freke gaat zelfs een stap verder en heeft – in aansluiting op het *lucid dreaming* – het begrip *lucid living* geïntroduceerd. Hij suggereert dat je 'wakker' kunt worden uit 'de droom' van je wakkere leven. Maar dat is iets voor gevorderden.

Waarom zou dit alles nou voordelen opleveren voor uw kantoor? Het antwoord is dat het een ongelooflijk positief effect kan hebben op alle betrokkenen. In de eerste plaats op uzelf omdat, als u 'wakker' leeft, de sleur verdwijnt, keuzes bewuster worden gemaakt en ontmoetingen met anderen ook leiden tot echt contact. Daarnaast voor uw kantoorgenoten, omdat de contacten met hen betekenisvol worden. Dat is een van de aspecten die vaak ontbreken en dat leidt dan tot teleurstelling, afname van motivatie en een matige sfeer. En tot slot is er het positieve effect op uw cliënten: onderzoek toont aan dat zij het meest waarden hechten aan echt contact met hun advocaat, dat ze voelen dat die meeleeft en meedenkt en zich niet verschuilt in zijn juridische ivoren toren.

Bewust leven is geen religieus spelletje. Het gaat over de kwaliteit van uw leven, ook uw professionele. Als u wakker wordt, als uw kantoor wakker wordt, dan maken u en uw kantoor samen een kwalitatieve kwantumsprong.

NEREDLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

De Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten roept advocaten op om te solliciteren naar een vacature in de Algemene Raad die per 1 juli 2012 zal ontstaan door het vertrek uit de Algemene Raad van mevrouw mr. Hermine Vouïte.

Vacature in de Algemene Raad

De volgende aandachtsgebieden moeten opnieuw worden ondergebracht:

- het penningmeesterschap van de Orde;
- aanspreekpunt voor bureauaangelegenheden;
- organisatie evenementen (met name het jaarcongres);
- communicatie.

In beginsel wordt gezocht naar een opvolger die deze werkzaamheden in portefeuille neemt. Afhankelijk van de belangstelling en de expertise van het te benoemen lid is enige herschikking van de huidige verdeling van de taken onder de leden van de Algemene Raad denkbaar.

Profiel:

- een vooraanstaand en vakbekwaam advocaat met uitstekende reputatie;
- bestuurlijke kwaliteiten en ervaring;
- maatschappelijke betrokkenheid;
- in staat de kernwaarden van de advocatuur goed uit te dragen;
- duidelijke belangstelling voor het door de Orde te dienen belang;
- moet goed in teamverband en met het bureau kunnen samenwerken.

Informatie over de functie:

Voor een lid van de Algemene Raad is het tijdsbeslag gemiddeld 1 à 2 dagen per week. De Orde verstrekt een tegemoetkoming ter compensatie van gedeerde omzet van € 57.127,- p.j. naast vergoeding van reis- en verblijfkosten. De maandelijkse vergaderingen van de Algemene Raad vinden in Den Haag plaats. Daarnaast is er door het jaar heen een aantal vaste bijeenkomsten, onder meer de vergaderingen (4-6 maal p.j.) van het College van Afgevaardigden in Utrecht.

De Algemene Raad streeft ernaar in de Collegevergadering van 27 juni 2012 met een voordracht te komen.

Over de functie zal Jan Loorbach graag uw vragen beantwoorden.

(Nauta Dutilh, Postbus 1110, 3000 BC Rotterdam, e-mail: jan.loorbach@nautadutilh.com; telefoonnummer: 010-2240237).

Sollicitaties binnen twee weken; deze worden vanzelfsprekend vertrouwelijk behandeld.

Doornbos Juridische opleidingen

BOPZ cursus voor advocaten,
3 opleidingspunten, € 300,- excl. BTW.
Middagcursus van 14.00 - 17.30 uur.

Dinsdag 22 mei 2012 Hotel van der Werff, Schiermonnikoog.

U kunt deze cursus combineren met de Strafrechtcursus van Anker en Anker in Hotel van der Werff op Schiermonnikoog op 23 en 24 mei 2012.

www.doornbosjuridischeopleidingen.nl

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.

Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnoortman.nl

WEENING STRAFRECHTADVOCATEN

Wij zijn een jong en dynamisch
advocatenkantoor dat vanuit onze vestigingen
in Maastricht en Roermond een landelijke
praktijk voert.

Wij zoeken voor ons team op korte termijn
een ervaren

strafrechtadvocaat

Sollicitaties kunt u richten aan S. Weening:

s.weening@weening.net

Wie, wat, waar?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

Uit de praktijk

Beek, mr. J.H. Capelle aan den IJssel
01-03-2012

Beek, mr. M. ter Utrecht 06-03-2012

Berenschot, mw. mr. W. Amsterdam
27-02-2012

Boer, mr. W.M. Rotterdam 28-02-2012

Bratby-Jagers, mw. mr. L.P.A. Amsterdam
29-02-2012

Damen, mr. D.J. Rotterdam 01-03-2012

D'Hamecourt-Broekmans, mw. mr.
A.M.A.E. Rotterdam 29-02-2012

Dijk, mw. mr. F.L. van Amsterdam 29-
02-2012

Doull, mw. mr. B. Amsterdam 08-02-2012

Eising – Hemrica, mw. mr. H.R. Assen
06-03-2012

Ferwerda, mw. mr. E.R. Utrecht 01-03-2012

Gaalen – van Beuzekom, mw. mr. L. van
Amersfoort 07-03-2012

Haasbeek, mw. mr. L. Amsterdam 15-
02-2012

Hartog, mr. R.E. Amsterdam 12-03-2012

Heeg, mr. S.R. Groningen 27-02-2012

Heijden, mr. E.M. Amsterdam 29-02-2012

Hof, mr. A. van 't Amersfoort 01-03-2012

Hulsebosch, mw. mr. M.F. Amsterdam
09-03-2012

Kaauwen, mr. H.J. van Beuningen 14-
02-2012

Kloes, mr. D.A. van der Den Haag 01-03-
2012

Knap, mr. J. Amsterdam 20-02-2012

Korteland, mr. A. Rotterdam 29-02-2012

Kousen, mw. mr. E.M.L. Roermond 01-
03-2012

Kuile, mr. G.J.S. ter Den Haag 01-03-2012

Lamsweerde, mw. mr. A.E. Rotterdam
01-03-2012

Ledesma Marin, mr. M. Den Haag 13-
03-2012

Lijnbach, mr. E.C. Den Haag 14-02-2012

Lustermans, mr. L.P. Amsterdam 29-02-
2012

Meer, mr. S.J. van der Rotterdam 01-03-
2012

Niggebrugge, mw. mr. C.M.S. Amsterdam
29-02-2012

Oostveen-Kouwenhoven, mw. mr. W.S.
Laren 29-02-2012

Oors, mw. mr. R.L.A.M. Den Bosch 27-
02-2012

Ouwerkerk, mw. mr. L. Amersfoort 16-
02-2012

Peerboom, mr. A.J. Den Bosch 01-03-2012

Pentinga, mw. mr. C.H. Amsterdam
01-03-2012

Petter, mw. mr. F.J. Utrecht 09-03-2012

Pouwels, mw. mr. C.A.H. Amsterdam 01-
03-2012

Praag, mw. mr. D.I. van Amsterdam
05-03-2012

Quispel, mw. mr. B. Amsterdam 01-03-2012

Romijn, mr. A.F.D. Amsterdam 01-03-2012

Schaik, mw. mr. F.Y. Rotterdam 01-03-2012

Schaar, mr. H.D. Amsterdam 01-03-2012

Schut, mw. mr. M.M. Amsterdam 01-03-
2012

Slee, mw. mr. C. Den Haag 01-03-2012

Smit, mw. mr. M.L. Amsterdam 15-02-2012

Stel, mw. mr. E.J. van der Amsterdam
15-03-2012

Streng, mw. mr. H.M. Amsterdam 16-
02-2012

Taal, mr. R. Uden 05-03-2012

Törrönen, mw. mr. E.M. Amsterdam
18-02-2012

Valk, mr. A.M.M. Den Haag 01-03-2012

Velden, mw. mr. drs. L. ten Den Haag
27-02-2012

Veldhoven, mw. mr. S.C. Den Haag 24-
02-2012

Velzen – in 't Veld, mw. mr. R.J. van
Haarlem 13-03-2012

Vermeulen, mw. mr. N.A. Amsterdam
08-03-2012

Vianen, mw. mr. E.W.A. Amsterdam
01-03-2012

Visser, mw. mr. J.A. Rotterdam 27-02-2012

Vreede, mr. W.P. de Amsterdam 02-03-2012

Wijveldt, mr. D.J.L. Arnhem 17-02-2012

Overleden

Wilschut, mr. G.J. Haarlem 12-02-2012

Naar ander kantoor

Aalst, mr. B.T.J.A. van: Menzis te
Wageningen

Aarts, mr. S.M.: AKD te Eindhoven

Aerde, mr. A.M. van: Houthoff Buruma te
Amsterdam

Amstel, mr. E.N.: DIA Piper Nederland N.V.
te Amsterdam

Backerra, mw. mr. C.C.H.M.: Blaas
Schipper van de Grint Advocaten te Den
Bosch

Balen, mr. C. van: KBS Advocaten N.V. te
Utrecht

Benamar, mr. A.: Benamar Advocaat te
Bussum

Bergkotte, mr. D.J.: Haagstate Advocaten
N.V. te Den Haag

Bergh, mw. mr. E.M. van den: Van Boven
Advocaten te Middelburg

Beston-Kamminga, mw. mr. K.: Bierens
Incaso Advocaten te Amsterdam

Booijink, mw. mr. P.E.: Clifford Chance LLP
te Londen

Boer, mw. mr. W.A.: Utrechtse Schade
Advocaten B.V. te Utrecht

Brans, mw. mr. E.H.M.: Hendriks Keulers
Hamm Advocaten te Maastricht

Busch, mw. mr. E.: Alcmaria Advocaten
te Alkmaar

Car, mw. mr. C.: Le Coeur advocaten te
Den Haag

Dempsey, mw. mr. N.T.: Houthoff Buruma
te Amsterdam

Dijkstra, mw. mr. J.S.: Dijkstra van
Dokkm Advocaten te Den Haag

Duijnste, mr. F.J.B.A.: Antonia Advocaten
te Deventer

Dutmer, mw. mr. L.A.: Pot Jonker Seunke
Advocaten B.V. te Haarlem

Ook kinderen horen

Marty Gieskes is gespecialiseerd in het personen- en familierecht en werkte jarenlang bij commerciële kantoren. Totdat ze besloot voor zichzelf te beginnen. 'Dit was een lang gekoesterde wens. Ik vind het geweldig dat ik nu met mijn eigen praktijk gestart ben. De vrijheid om zaken op mijn eigen manier aan te pakken bevalt goed. Ik kan nu mijn mediationpraktijk uitbreiden en meer tijd nemen voor mensen. Bijvoorbeeld door ook kinderen in een scheidingszaak te horen. Voor mijn gevoel kan ik mijn werk nog beter en met meer plezier doen.'

Bedrijvigheid

'Voor stagiaires bij NautaDutilh is het gebruikelijk tijdens de stage van afdeling te wisselen om verschillende rechtsgebieden mee te maken,' vertelt **Bart Keupink**. Hij is begin deze maand van de strafrecht afdeling in Amsterdam naar die in Rotterdam gegaan. 'Gelukkig kan ik strafrecht blijven doen. Het is mijn specialisatie, ik ben hierop gepromoveerd.' Toch merkt hij verschillen tussen de vestigingen. 'De cliënten bestaan in Amsterdam voornamelijk uit financiële instellingen. Nu doe ik met name zaken voor grote organisaties, op het gebied van milieu bijvoorbeeld. De Rotterdamse haven brengt bedrijvigheid met zich mee.'

Egberink, mw. mr. J.A.M.: JPR Advocaten te Doetinchem
Fruytier, mr. P.A.: Houthoff Buruma te Amsterdam
Geijn, mr. K.M.: Rabobank te Utrecht
Groen, mr. A.P.: Hofhuis Alkema Groen te Amsterdam
Habernickel, mw. mr. M.: AMS Advocaten te Amsterdam
Hilst, mr. A. van der: Houthoff Buruma te Amsterdam
Hoff, mr. R.J.: Willemsse & Van Poorten te Haarlem
Hollman, mw. mr. A.: Het Wetshuys Advocaten te Venlo
Ideler-Ouwens, mw. mr. S.: Allied Onderwijs Advocaten te Huis ter Heide
Kaiser, mr. L.R.: Delissen Martens advocaten belastingadviseurs mediation te Den Haag
Kempnaars, mr. G.G.: Hendrikk & Thomas advocaten te Mijdrecht
Keupink, mr. B.J.V.: NautaDutilh te Rotterdam
Koelman, mr. J.W.: Utrechtse Schade Advocaten B.V. te Utrecht
Kooi, mw. mr. M.R.: Lam & Muller Advocaten en Mediators te Den Haag
Kooij, mr. D.A. van der: Houthoff Buruma te Amsterdam
Kroft, mw. mr. M.C.M. van der: Dietvorst & Te Braake te Goes
Lalji, mr. L.M.: Lalji Advocaten-Belastingadvieskantoor te Amsterdam
Linssen, mw. mr. N.J.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Lousberg, mw. mr. M.M.P.M.: Punt & Van Hapert Advocaten te Amsterdam
Lolkema, mw. mr. G.J.J.: Moree Gelderblom advocaten te Rotterdam
Nauta Lemke, mw. mr. M.J.R.: Houthoff Buruma te Rotterdam
Neering, mr. V.M.: Ekelmans & Meijer Advocaten te Den Haag
Nicolai, mr. J.L.A.: Nicolai advocatuur te Den Haag
Niels, mr. B.: Linklaters LLP te Amsterdam
Nieuwveld, mr. M.P.: NautaDutilh N.V. te Rotterdam
Noija, mw. mr. A.F.: Advocatenkantoor Blenheim te Amsterdam
Oetgens van Waveren Pancras Clifford, mr. H.J.F.: Vangoud Advocaten te Arnhem
Ommen, mr. H. van: Utrechtse Schade Advocaten B.V. te Utrecht
Oppelaar, mr. H.V.: Financial Markets Lawyers Amsterdam (FMLA) B.V. te Amsterdam
Posch, mr. L.J.: Van Voorst Advocaten te Amsterdam
Post, mr. H.C.: Heuzeveldt Advocaten te Emmen

Pijtak, mr. J.: Pot Jonker Seunke Advocaten N.V. te Haarlem
Reinacher, mw. mr. I.: Bouwman Advocaten te Schijndel
Rietveld, mr. J.P.: EADS N.V. te Parijs
Roest, mw. mr. E.A.: E-LAW advocaten te Amsterdam
Roorda, mr. I.J.J.M.: Advocatenkantoor Roorda te Rosmalen
Roze, mw. mr. G.M.: van Dam & Kruidenier te Capelle a/d IJssel
Ruijters, mr. K.L.: Boekel De Nerée N.V. te Amsterdam
Sark, mr. R.J.: DAAN Advocatuur te Arnhem
Scheele, mw. mr. M.: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Schoonhoven, mr. S.J.: Blat advocaten te Zeist
Snijders, mr. E.M.: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Amsterdam
Stolp, mw. mr. M.M.: Houthoff Buruma te Amsterdam
Suir: mr. R.R.: Mellema Advocaten te Haarlem
Veen, mr. J. Ph. Van der: Lawton Advocaten te Rotterdam
Verkerk, mr. R.R.: Houthoff Buruma te Rotterdam
Versteeg, mr. F.M.: Nike Euro[ean Operations Netherlands B.V. te Hilversum
Voort Maarschalk, mr. A.E.H.: Houthoff Buruma te Amsterdam
Wal, mr. H.G.B. van der: Slinkman De Graaf advocaten te Winschoten
Waldemar, mr.drs. A.W. van der: Houthoff Buruma te Amsterdam
Wehrmeijer, mr. Y.A.: Houthoff Buruma te Amsterdam
Wernsen, mw. mr. M.T.: GBBK Advocaten te Den Haag
Wissen, mr. M.F. van: Linklaters LLP te Amsterdam
Woerden, mw. mr. M. van: Advocatenkantoor Blenheim te Amsterdam
Wong, mw. mr. C.L.: Straatman Koster Advocaten te Amsterdam
Wijk, mr. A. van der: Van den Wildenberg & Van Halder te Arnhem

Naar nieuw(e) kantoor of associatie

Abe Advocaten (mr. E.D. de Jong en mw. mr. E.H. Eigersma te Steenwijk)
Advocatenkantoor Avontuur (mr. I.F.J. Beugelsdijk en mw. mr. G.A.P. Avontuur te Oosterhout)
Advocatenkantoor Bialkowski (mw.mr. D.H. Bialkowski te Amsterdam)

Geïntegreerd

Deze maand maakte **Boudewijn Niels** de overstap van Allen & Overy naar Linklaters. ‘Eerder werkte ik op een grote sectie met twaalf andere fiscalisten. Ik heb er veel geleerd, maar de fiscale sectie opereerde betrekkelijk zelfstandig binnen kantoor. Bij Linklaters werk ik, samen met twee ervaren fiscalisten, in een geïntegreerd team met andere advocaten en notarissen. Tot nu toe bevalt het heel goed. Ik ben meer betrokken bij de transacties. Dit kantoor is sterk gegroeid en ik vind het leuk mijn bijdrage daaraan te kunnen leveren.’

Advocatenkantoor Hau (mr. K.W. Hau te 's-Gravenhage)
Advocatenkantoor mr. J.M.G. Honders (mr. J-M F. Honders te Arnhem)
Advocatenkantoor Zeewuster (mw. mr. d. Zeewuster te Duiven)
Baumgardt & Bröckling Advocaten (mr. G.J. Schras te Barendrecht)
Bavelaar Advocaten (mr. E. Sengul, mr. P. Bavelaar te Amsterdam)
B.G.M.C. Peters Strafrechtadvocaat (mw. mr. B.G.M.C. Peters te Amsterdam)
E.W. van der Graaf (mr. E.W. van der Graaf te Amsterdam)
Gieskes Familierecht (M.T.L.M. Gieskes te Zwolle-Lelystad)
Griph Advocaten (mr. M.C. van Rijswijk, mr. J. Stikkelbroeck te Amsterdam)
Haimé Advocatuur (mw. mr. S.S.L. Matthiessen van Thun te Amsterdam)
Hofdijk Advocaat (mr. J.L. Hofdijk te Den Haag)
Hofwijck Advocaten (mr. J.L.G.M. van der Lans te Den Haag)
Houthoff Buruma (mr. B.T.M. van der Wiel en mr. R.S. Meijer te Den Haag)
Jeroen Bosch Advocaten (mw. mr. F.J. Straathof, mr. W. Munten, mr. A. van Veen en mr. E.A.P. Mulders te Den Bosch)
Koevoets Advocaten B.V. (mr. S.C. van Paridon te Rotterdam)
KoevoetLaw (mr. C.M. Koevoet te Rotterdam)
Küçükünal & Küçükünal (mw. mr. D. Abotay en mr. R. Küçükünal te Schiedam)

Legaltree Schmelzer (mr. P.M.L. Schmelzer te Leiden)
Marree en Dijkhoorn advocaten (mw. mr. K.A.W.M. Schuurmans, mw. mr. M.A.R.M. van Camp, mr. G.W. van Bolhuis en mw. mr. Y.N. Rosina te Amsterdam)
Menouar Advocatenkantoor (mr. N. Menouar te Rotterdam)
Mr. A.J. Fioole (mr. A.J. Fioole te Amsterdam)
Oxcon (mr. P.J.H.M. van Osch te Eindhoven)
Ozinga Advocaten (mw. mr. J.C. Ozinga te Den Haag)
RE-Legal (mr. R.J.G.J. van Warmerdam te Utrecht)
Rechtspraktijk Hippique (mr. P.M.H. Cruts te Simpelveld)
Russchen Advocatuur (mr. M. Russchen te Amersfoort)
Smeets Strafrechtadvocaat (mr. W.R. Smeets te Maastricht)
Studio Legale Associato Ravasio (mw. mr. M.A. Wiertz-Ermers te Bergamo)
Thijs Geerdink Advocatenkantoor (mr. T. Geerdink te Borne)
VanBemmelen VanGent Legal (mr. E.E. van Bemmelen van Gent te Den Haag)
VanDerMeulen Law (mw. mr. M.L. van der Meulen te Amsterdam)
Windroos Advocatuur (mr. M.H. Godthelp te Alkmaar)

Van de tuchtrechter

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit P.J.M. Drion, H.J. de Groot, W.F. Hendriksen, H.J.A. Knijff, E. van Liere en H. Uhlenbroek. De uitspraken met LJN-nummer zijn integraal te raadplegen op www.tuchtrecht.nl.

Vrijheid en onafhankelijkheid

Raad van discipline 's-Hertogenbosch
6 december 2010, nr. R35/2010, LJN: YA1338

Een advocaat dient te vermijden dat zijn vrijheid en onafhankelijkheid in de uitoefening van zijn beroep in gevaar zouden kunnen komen

- Art. 46 *Advocatenwet*
- *Gedragsregel 2 (2.4 Vermijden van belangenconflicten)*

Feiten

Klager en zijn partner hadden een bod uitgebracht op een woning ad € 185.000. Dit bod was gebaseerd op een taxatie van een door klager ingeschakelde makelaar. De heer Y, echtgenoot van mr. X, trad op als makelaar van de verkopende partij. De verkopende partij accepteerde het bod van klager en zijn partner niet, waarna aan makelaar Z opdracht is verleend een tweede taxatie uit te brengen. Makelaar Z heeft op 14 mei 2008 een door haar uitgebracht rapport aan klager gestuurd. Makelaar Z kwam tot de conclusie dat de woning een onderhandse verkoopwaarde van € 208.000 vertegenwoordigde. Klager en zijn partner hebben de betreffende woning vervolgens voor dat bedrag gekocht. Makelaar Z heeft zijn declaratie van € 458,78 op aangeven van makelaar Y toegezonden aan klager. Deze weigerde tot betaling over te gaan, stellende dat makelaar Y, de echtgenoot van mr. X, niet namens hem had gehandeld bij het verstrekken van de taxatieopdracht aan makelaar Z en dat niet hij, doch makelaar Y als opdrachtgever had te gelden, althans de kosten

voor zijn rekening zou moeten nemen. Makelaar Z heeft een incassoprocedure aanhangig gemaakt. Makelaar Z werd in rechte bijgestaan door mr. X. Klager heeft makelaar Y, de echtgenoot van mr. X, in vrijwaring opgeroepen. Makelaar Y werd in het vrijwaringsincident bijgestaan door een advocaat afkomstig van hetzelfde kantoor als mr. X. De vordering van makelaar Z op klager is door de kantonrechter afgewezen.

Klacht

De klacht luidt dat het mr. X niet vrij stond tegen klager op te treden.

Overwegingen

Een advocaat dient te vermijden dat zijn vrijheid en onafhankelijkheid in de uitoefening van zijn beroep in gevaar zouden kunnen komen. De advocaat moet te allen tijde bedacht zijn op de situatie dat hij ten opzichte van zijn cliënt niet meer de vrijheid en de onafhankelijkheid bezit om deugdelijk te adviseren en te representeren. Een belangenverstrengeling door financiële of persoonlijke relaties, kan de gewenste onafhankelijkheid in gevaar brengen, en kan maken dat de advocaat tot partij wordt. Voorts dient een advocaat niet op te treden tegen een wederpartij ten aanzien van wie hij over vertrouwelijke informatie beschikt die hij niet betrokken heeft van zijn cliënt.

Mr. X heeft een opdracht van haar cliënte aangenomen in een zaak waarvan haar vrijheid en onafhankelijkheid van beroepsuitoefening in gevaar zouden kunnen komen doordat haar echtgenoot (makelaar Y) belang had bij de wijze waarop zij zou adviseren en optreden voor haar cliënte en tegen klager. Er was immers het risico dat als de rechter de vordering van haar cliënte op klager zou afwijzen, haar echtgenoot (makelaar Y) als aansprakelijk zou worden beschouwd. Bij

die vrijheid en onafhankelijkheid had dus ook de klager als tegenpartij belang. Voorts beschikte mr. X over niet van haar cliënte verkregen vertrouwelijke informatie van haar tegenpartij-klager.

Op grond van het voorgaande komt de raad tot het oordeel dat mr. X niet betamelijk heeft gehandeld door onder de hiervoor weergegeven omstandigheden de opdracht van makelaar Z te aanvaarden. Mr. X heeft door haar optreden het vertrouwen in de advocatuur geschaad, niet alleen bij de klager, maar blijkens het vonnis van de kantonrechter ook bij een gerechtelijke instantie. De raad zal de klacht dan ook gegrond verklaren.

Beslissing

De raad verklaart de klacht gegrond en legt aan mr. X ter zake op de maatregel van enkele waarschuwing.

Vertrouwelijke informatie wederpartij

- *Hof van Discipline 10 december 2010, nr. 5676*
- *Raad van discipline Amsterdam 7 december 2009*

Het (on)geoorloofd gebruikmaken van informatie verkregen door een werknemer van de wederpartij van de advocaat

- Art. 46 *Advocatenwet*
- *Gedragsregel 1 (2.1 Wat in het algemeen niet betaamt)*

Feiten

De directeur van klaagster heeft vanaf mei 2007 onderhandelingen gevoerd met een buitenlandse vennootschap, Bij

hierna: Z, over een mogelijke overname door laatstgenoemde. Eén van de werknemers van Z, de heer Y, die niet persoonlijk bij de onderhandelingen dan wel besprekingen met Z werd en was betrokken, heeft op enig moment (vanaf januari 2008) contact gezocht met mr. X. Werknemer Y heeft vanaf januari 2008 vertrouwelijke/bedrijfsgevoelige informatie betreffende klaggster doorgegeven aan Z die deze doorgaf aan mr. X, de advocaat van Z. In een e-mailbericht van 19 mei 2008 schrijft mr. X rechtstreeks aan werknemer Y onder meer:

‘Wat ik (onder meer) nodig heb is: documentatie/informatie waaruit blijkt dat (klaggster, bew.) zich aan de gemaakte afspraken lijkt te onttrekken; een overzicht van de activa waarop beslag moet worden gelegd; de houders van de aandelen waarop beslag moet worden gelegd; documentatie waaruit blijkt dat (...)’
Klaggster heeft de bedrijfslaptop van werknemer Y laten onderzoeken. Daaruit is naar voren gekomen dat werknemer Y – toen nog werknemer van klaggster – vanaf januari 2008 e-mailcorrespondentie heeft gevoerd met mr. X. Toen klaggster ontdekte dat werknemer Y bedrijfsgevoelige informatie had doorgegeven naar Z heeft zij hem op 20 mei 2008 op staande voet ontslagen. Dit ontslag heeft stand gehouden.

Klacht

De klacht houdt in dat mr. X

- a in (een) procedure(s) gebruik heeft gemaakt van bedrijfsgevoelige informatie, verkregen van een (thans ex-)werknemer Y;
- b werknemer Y heeft benaderd om die informatie te verschaffen.

Overwegingen raad

Naar het oordeel van de raad zijn uit de stukken en uit hetgeen ter zitting is behandeld geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen, op grond waarvan moet worden geoordeeld dat mr. X een tuchtrechtelijk verwijt moet worden gemaakt. Daarbij heeft de raad in aanmerking genomen dat tussen Z en werknemer Y contact is ontstaan toen er nog geen sprake was van een geschil tussen

Z en klaggster, zodat het niet ging om een van aanvang af ongeoorloofd contact. Daaraan doet niet af dat werknemer Y later op staande voet is ontslagen. Voorts neemt de raad in aanmerking dat het werknemer Y is die actief (opnieuw) contact heeft gezocht met mr. X. Dat mr. X vervolgens in het kader van de behartiging van de belangen van Z aan werknemer Y als werknemer van klaggster feitelijke vragen heeft gesteld (en beantwoord heeft gekregen) over het bedrijf van klaggster is in de gegeven omstandigheden niet tuchtrechtelijk verwijtbaar.

Beslissing raad

Verklaart de klacht in al zijn onderdelen ongegrond.

Overwegingen hof

Nu de klacht gericht is tegen mr. X, de advocaat van de wederpartij van klaggster, neemt het hof bij de beoordeling tot uitgangspunt dat aan de advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze als hem in overleg met zijn cliënt goed dunkte. Deze vrijheid is niet onbegrensd.

Ten aanzien van klachtonderdeel a

Uit de stukken en uit hetgeen ter zitting is behandeld zijn geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen, op grond waarvan moet worden geoordeeld dat mr. X met betrekking tot dit onderdeel een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Daarbij heeft het hof in aanmerking genomen dat het contact tussen werknemer Y en Z is ontstaan toen er nog geen sprake was van een geschil tussen Z en klaggster, zodat het niet ging om een van aanvang af ongeoorloofd contact. Voorts is van belang dat het werknemer Y zelf was die actief informatie doorspeelde. Dat mr. X van deze door Z aan hem gegeven informatie in een procedure gebruikmaakte, acht het hof in de gegeven omstandigheden tuchtrechtelijk niet verwijtbaar. Ook al zou op de wijze van verkrijging van een bewijsstuk het een en ander zijn aan te merken, dan betekent dit nog niet dat een advocaat

tuchtrechtelijk verwijtbaar handelt door dit stuk in een civiele procedure over te leggen. Het is immers aan de rechter voorbehouden om, indien de wederpartij tegen overlegging van een bewijsstuk bezwaar maakt, te oordelen over de toelaatbaarheid van het betreffende bewijsmiddel, waarbij hij rekening zal houden met alle relevante omstandigheden van het geval, zoals de ernst van de door de wijze van verkrijging gemaakte inbreuk op de rechten van de partij die zich tegen de overlegging verzet en de zwaarwegendheid van het belang dat de andere partij, gelet op de inhoud van het stuk, heeft bij die overlegging. Een advocaat die een hem door zijn cliënt ter beschikking gesteld bewijsstuk in het geding brengt, zal dan ook, behoudens bijzondere omstandigheden, in het algemeen niet tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen. Van zulke omstandigheden is in casu niet gebleken. Aldus acht het hof dit onderdeel van de klacht met de raad ongegrond.

Ten aanzien van klachtonderdeel b

Ter zitting heeft mr. X verklaard dat de e-mail van 19 mei 2008 inderdaad van hem afkomstig is. Door eigener beweging werknemer Y te benaderen met het verzoek om inlichtingen over klaggster, waarvan hij wist dat die inlichtingen niet vrij beschikbaar zijn, heeft mr. X gebruikgemaakt van een ongeoorloofd middel om aan inlichtingen ten behoeve van zijn cliënt te komen. Mr. X heeft namelijk werknemer Y bewogen om zijn geheimhoudingsplicht en loyaliteit jegens zijn werkgever te schenden en heeft daarmee gehandeld op een wijze die een behoorlijk advocaat niet betaamt. Klachtonderdeel b is mitsdien gegrond.

Beslissing hof

Vernietigt de beslissing van de raad voor zover daarbij klachtonderdeel b van de klacht tegen mr. X ongegrond is verklaard en, opnieuw rechtdoende, verklaart klachtonderdeel b van de klacht tegen mr. X gegrond en legt aan mr. X op de maatregel van enkele waarschuwing en bekrachtigt de beslissing voor het overige.

Maak kennis met de experts in juridische vertalingen /

Als u honderd procent zeker wilt zijn van correct juridisch vertaalwerk en graag over schouders meekijkt. Als snelheid iets vanzelfsprekends is en u bovendien harde garanties eist, dan heten wij u van harte welkom in de cloud... Wij werken namelijk op TVcN Joint Global Platform, een innovatieve online werkomgeving waarin onze projectmanager en vertaler samen werken aan vertaalopdrachten.

tv^{cn} joint global platform

Hoogste kwaliteit

Met TVCN Legal Translations kiest u voor vertalingen van de hoogste kwaliteit, die bovendien binnen de kortst mogelijke tijd geleverd worden. U werkt met ervaren vertaalspecialisten die niet alleen een zeer verfijnde kennis hebben van de taal, maar ook een zuiver begrip van juridische zaken. Met deze werkwijze bieden wij u vertalingen die niet tot misverstanden kunnen leiden of onzorgvuldigheden bevatten. Deze zekerheid is belangrijk voor u, omdat een kleine misinterpretatie grote gevolgen kan hebben. Niet voor niets is het credo van TVCN Legal Translations: When second best is not an option. Kijk voor meer informatie op www.tvcnlegaltranslations.nl.

Onze garanties

Levertijd niet gehaald? 50% korting!
Niet tevreden? Wij passen de vertaling naar wens aan.

Haal je PO-punten aan de Universiteit van Amsterdam!

Het Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs is onderdeel van de Universiteit van Amsterdam en heeft tot doel een ieder die werkzaam is in de juridische praktijk mogelijkheden te bieden tot professionele bij- en nascholing. De toepassing van de juridische theorie in de praktijk staat daarbij centraal. De cursussen vinden plaats in de Oudemanhuispoort van de Universiteit van Amsterdam.

Aanbestedingsrecht

• 12 juni Actualiteiten aanbestedingsrecht 4PO € 425,-

Arbeidsrecht

• 19 april Reïntegratie en de zieke werknemer 4PO € 395,-
• 10 mei Actualiteiten arbeidsmigratie 4PO € 395,-
• 19 juni Actualiteiten Arbeidsrecht 4PO € 395,-

Bestuursrecht

• 4 april Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 6PO € 595,-
• 26 april Actualiteiten Bestuursrecht 4PO € 395,-
• 23 mei De bezwaarschriftenprocedure 4PO € 395,-
• 11 en 18 juni Nieuw bestuursprocesrecht 12PO € 1.100,-
• 26 juni Bestuurlijke boete 4PO € 395,-

Financieel recht

• 10 en 24 april, 8 en 22 mei Leergang Wft essentials 16PO € 1.350,-
• 15 mei Goed bestuur financiële ondernemingen 4PO € 395,-
• 24 mei en 14 juni Zorgplicht financiële dienstverlening 8PO € 695,-

Internationaal privaatrecht

• 14 mei Nieuw Boek 10 BW 3PO € 345,-

Jeugdrecht

• 7, 14, 21 en 28 juni De praktische jeugdrechtadvocaat 22PO € 1.995,-

Ondernemingsrecht

• 21 en 22 juni Ondernemingsrecht van A tot Z 12PO € 1.350,-
• 1 juni Geschillen tussen aandeelhouders 4PO € 395,-

Personen- en familierecht

• 22 mei Nieuw huwelijksvermogensrecht 4PO € 395,-

Privaatrecht

• 13 en 20 april Basiscursus burgerlijk procesrecht 12PO/VSO € 1.100,-
• 6 juni Algemene voorwaarden in de praktijk 4PO € 395,-
• 8 juni Actualiteiten onrechtmatige daad en schade 4PO € 395,-
• 13 juni Wanprestatie 4PO € 395,-
• 15 juni Kort Geding 4PO € 395,-
• 22 juni Burgerlijk procesrecht: praktische toepassingen 4PO € 395,-

Strafrecht

• 3 en 12 april Basiscursus Straf (proces) recht 12 VSO/PO € 1.100,-
• 20 juni Voorarrest in strafzaken 4PO € 395,-
• 27 juni Wat doet u met DNA? 4PO € 395,-

Symposia

• 20 april NTHR-symposium: 20 jaar Weens koopverdrag (CISG) in Nederland 4PO € 375,-
• 25 april Bregstein-symposium: Oneerlijke handelspraktijken en intellectuele eigendom: verschuivende grenzen? 3PO € 200,-